

ULKOASIAINMINISTERIÖ

Oikeuspalvelu

EU-tuomioistuinasiat

Suomen hallituksen toimet EU-tuomioistuinasioissa ja EU-rikkomusasioissa

1.1.–30.6.2011

1	YLEISTÄ	3
2	TUOMIOISTUINASIAT	4
2.1	ENNAKKORATKAISUASIAT	4
2.1.1	Tuomiot	4
2.1.2	Ratkaisuehdotukset	9
2.1.3	Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat	11
2.2	SUOMEA VASTAAN NOSTETUT KANTEET	18
2.2.1	Tuomiot	18
2.2.2	Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat	19
2.3	VALITUSASIAT	20
2.4	VÄLIINTULOT	20
2.4.1	Tuomiot	20
2.4.2	Ratkaisuehdotukset	22
2.4.3	Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat	23
2.5	LAUSUNTOPYYNNÖT	26
3	RIKKOMUSMENETTELYT	28
3.1	SEUT 258 ARTIKLAN MUKAISET VIRALLISET HUOMAUTUKSET	28
3.1.1	Unionin oikeuden virheellistä soveltamista koskevat viralliset huomautukset	28
3.1.2	Direktiivien täytäntöönpanon viivästymistä koskevat viralliset huomautukset	29
3.2	SEUT 258 ARTIKLAN MUKAISET PERUSTELLUT LAUSUNNOT	30
3.2.1	Unionin oikeuden virheellistä soveltamista koskevat perustellut lausunnot	30
3.2.2	Direktiivien täytäntöönpanon viivästymistä koskevat perustellut lausunnot	30
4	VALTIONTUET	32
5	EFTA-TUOMIOISTUINASIAT	33
5.1	Tuomiot	33
5.2	Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat	34
6	NOTIFIKAATIOT	35

1 YLEISTÄ

Tämän kertomuksen tarkoituksena on selvittää Suomen hallituksen toimia EU-tuomioistuinasioissa sekä Euroopan komission Suomea vastaan käynnistämistä EU-rikkomusmenettelyissä 1.1.–30.6.2011. EU-tuomioistuinasioilla tarkoitetaan unionin tuomioistuimessa sekä unionin yleisessä tuomioistuimessa vireillä olevia asioita.¹

Kertomuksessa kuvataan ne unionin tuomioistuimessa ja unionin yleisessä tuomioistuimessa vireillä olevat asiat, joiden käsittelyyn Suomi on osallistunut alkuvuonna 2011.

Lisäksi kertomuksessa käydään läpi ne EU-rikkomusmenettelyt, jotka komissio on kertomuskauden aikana käynnistänyt Suomea vastaan virallisella huomautuksella tai joita se on jatkanut perustellulla lausunnolla. Osa rikkomusmenettelyistä on johtanut tarpeeseen muuttaa Suomen lainsäädäntöä tai viranomaiskäytäntöä.

Lisäksi kertomuksessa selvitetään niitä valtioneuvoston toimia koskevia tutkintamenettelyjä, joihin Suomi on kertomuskaudella osallistunut.

* * *

Suomea ovat unionin tuomioistuimessa kertomuskaudena edustaneet yksikön päällikkö, valtioneuvoston jäsen Joni Heliskoski sekä lainsäädäntöneuvokset Henriikka Leppo ja Mervi Pere. EU-tuomioistuin- ja rikkomusasioita koskevat Suomen kannat on käsitelty EU-asioiden komitean alaisessa oikeudellisten kysymysten -jaostossa ja joissakin tapauksissa EU-ministerivaliokunnassa. Suomen hallituksen kannanotot on valmisteltu ulkoasianministeriön johdolla toimivissa eri ministeriöiden edustajista koostuvissa työryhmissä.

EU-tuomioistuinasiat-yksikkö

Ulkoasianministeriön EU-tuomioistuinasiat-yksikkö vastaa EU-tuomioistuinasioiden sekä EU-rikkomusasioiden valmistelusta yhteistyössä toimivaltaisten ministeriöiden kanssa. Yksikkö vastaa myös komissiolle toimitettavista lainsäädäntönotifikaatioista ja pitää yllä EU-tuomioistuin- ja rikkomusasioiden arkistoa.

Yhteystiedot:

EU-tuomioistuinasiat/OIK-30

Ulkoasianministeriö

PL 417

00023 VALTIONEUVOSTO

Puh. (09) 1605 5794 tai (09) 1605 5718 (arkisto)

Fax (09) 1605 5766

oik-30@formin.fi

¹ Kertomuksessa esitellään myös asiat, joiden käsittelyyn Suomi on alkuvuoden 2011 aikana osallistunut EFTA:n tuomioistuimessa.

2 TUOMIOISTUINASIAT

2.1 ENNAKKORATKAISUASIAT

Seuraavassa esitellään ensin ne SEUT 267 artiklaan perustuvat ennakkoratkaisuasiat, joiden käsittelyyn unionin tuomioistuimessa Suomi on aikaisemmin osallistunut ja joissa on annettu tuomio tai määräys (2.1.1 jakso) tai julkisasiamiehen ratkaisuehdotus (2.1.2 jakso) kertomuskautena. Tämän jälkeen käydään läpi ne vireillä olevat ennakkoratkaisuasiat, joiden käsittelyyn Suomi on kertomuskautena osallistunut esittämällä kirjallisia tai suullisia huomautuksia (2.1.3 jakso).

SEUT 267 artiklan mukaisissa ennakkoratkaisupyynnöissä kansallinen tuomioistuin esittää unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymyksiä, jotka koskevat kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevan pääasian kannalta merkityksellisten unionin oikeuden säännösten tai määräysten tulkintaa tai pätevyyttä.

2.1.1 Tuomiot

1. Yhdistetyt asiat C-436/08 ja C-437/08, *Haribo ym.*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: SEUT 63 artikla (pääomien vapaa liikkuvuus) – Kolmansista valtioista saatujen osinkotulojen verotus

Asian käsittely: Itävaltalainen tuomioistuin esitti unionin tuomioistuimelle useita ennakkoratkaisukysymyksiä koskien EU/ETA-valtioista ja toisaalta kolmansista valtioista saataviin ulkomaisiin osakeomistuksiin perustuviin osinkotuloihin sovellettavaa verokohtelua. Erityisesti kolmannella ennakkoratkaisukysymyksellään kansallinen tuomioistuin tiedusteli, onko unionin oikeuden vastaista, jos laissa ei myönnetä kolmansissa maissa olevista portfolio-osakkuuksista saatavien tulojen osalta vapautusta yhteisöverosta eikä hyvitystä suoritetusta yhteisöverosta. Sen sijaan kotimaisista osakkuuksista saadut tulot on laissa vapautettu verosta osakkuuden suuruudesta riippumatta. Portfolio-osakkuudella tarkoitetaan kyseissä lainsäädännössä alle 10 prosentin omistusosuutta (aiempi raja oli 25 prosenttia).

Suomi keskittyi kirjallisissa huomautuksissaan (22.2.2010) käsittelemään kolmatta ennakkoratkaisukysymystä. Suomi katsoi, että unionin oikeuden vastaista ei ole se, että jäsenvaltion kansallisessa lainsäädännössä ei myönnetä vapautusta verosta kolmannessa maassa olevista osakkuuksista saatavien tulojen osalta tai hyvitystä näistä tuloista maksetusta ulkomaisesta yhteisöverosta sanotun osakkuuden ollessa alle 10 prosenttia (25 prosenttia). Näin on sen estämättä, että kotimaisista osakkuuksista saadut tulot on vapautettu verosta osakkuuden suuruudesta riippumatta. Jäsenvaltio voi unionin oikeuden rajoittamatta sopia kolmannen valtion kanssa solmittavalla sopimuksella kolmannesta valtiosta saatujen osinkotulojen verotuksesta, jolloin jäsenvaltiolla on neuvotteluissa mahdollisuus saavuttaa myös jäsenvaltiosta kolmanteen valtion maksettujen osinkojen vastavuoroinen verovapaus.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Kokottin* 11.11.2010 antama ratkaisuehdotus oli Suomen kannan vastainen.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 10.2.2011 antamassaan tuomiossa kolmannen kysymyksen osalta, että kyseessä oleva kansallinen lainsäädäntö on SEUT 63 artiklan 1 kohdan vastainen. Jos kotimaiset osingot on va-

pautettu verosta, yrityksellä on oltava vähintään mahdollisuus saada hyvitystä ulkomailla suoritetusta yhteisöverosta. Verotusvallan jakoon, vastavuoroisuuteen tai verovalvontaan liittyvät oikeuttamisperusteet eivät tässä tapauksessa voi oikeuttaa kolmansista maista peräisin olevien osinkojen poikkeavaa verokohtelua. Tuomio oli Suomen kannan vastainen.

2. C-52/09, *TeliaSonera Sverige AB*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: SEUT 102 artikla (määrävän markkina-aseman väärinkäyttö) – Laajakaistaliittymien jälleenmyyntituotteet – Hintaruuvi

Asian käsittely: Ruotsalainen tuomioistuin halusi ennakkoratkaisupyynnöllään selvittää SEUT 102 artiklan vastaisen hintaruuvin olemassa olon toteennäyttämisen edellytyksiä sekä kilpailun rajoittamisen ja yrityksen määrävän markkina-aseman vahvuuden vaikutusta tämän arvioimisessa. Lisäksi tuomioistuin kysyi, vaikuttaako arvioinnissa se, että yrityksellä ei ole lakisääteistä velvollisuutta päästää toisia yrityksiä käyttämään verkkoaan, ja onko toimitettavan tavarain tai palvelun välttämättömyydellä merkitystä väärinkäytön osoittamisessa. Tuomioistuin kysyi vielä, onko arvioinnissa vaikutusta sillä, että kyseessä on toimitus uudelle asiakkaalle ja edellyttääkö väärinkäytön toteaminen sitä, että määrävässä markkina-asemassa olevan yrityksen voidaan odottaa saavan toiminnasta tuloja, joilla se kattaa kärsimänsä tappiot. Viimeiseksi kansallinen tuomioistuin tiedusteli, millainen merkitys markkinoiden muutokselle ja markkinoille tulosta aiheutuville kustannuksille tulisi arvioinnissa antaa.

Suomen kirjallisissa huomautuksissa (4.6.2009) katsottiin, että SEUT 102 artiklan vastaisen hintaruuvin toteamiseksi tulee osoittaa, että yrityksellä on määrävä markkina-asema tukku tuotteen markkinoilla, hintojen ja kustannusten välillä on epäsuhta ja että väärinkäyttö vaikuttaa markkinoiden rakenteeseen. Hintaruuvin osoittaminen ei edellytä, että määrävässä markkina-asemassa olevalla yrityksellä tulisi olla lakisääteinen velvollisuus tukku tuotteen toimittamiseen tai määrävä markkina-asema vähittäismarkkinoilla. Myöskään loppukäyttäjien markkinoilla sovellettavilla hinnoilla ei olisi Suomen kannan mukaan merkitystä hintaruuvin arvioimisessa tukku tuotteen markkinoilla. Hintaruuvin olemassa olo olisi lisäksi mahdollista, vaikka määrävässä markkina-asemassa oleva yritys ei saisikaan voittoa kyseessä olevasta toiminnostaan. Kilpailua rajoittavan vaikutuksen osalta Suomi katsoi, että vahingollisten vaikutusten toteaminen ei edellytä kaiken kilpailun eliminoitumista, vaan tehokkaan kilpailun estymistä on tarkasteltava erityisesti kuluttajille aiheutuvan vahingon näkökulmasta. Tehokas kilpailu estyy mm. silloin, kun määrävän markkina-aseman omaava yritys hallitsee sellaista tuotantopanosta, jota kilpailijoiden ei ole mahdollista korvata jollain toisella tuotantopanoksella kohtuullisessa ajassa mielekkäin kustannuksin eli toisin sanoen on välttämätön kilpailijoille.

Lisäksi Suomi katsoi, että määrävän markkina-aseman arvioinnissa ei voida eritellä eri tasoja, vaan yrityksellä joko on tai ei ole määrävää markkina-asemaa tietyillä markkinoilla. Määrävän markkina-aseman yrityksen tulee lähtökohtaisesti kohdella asiakkaitaan yhdenvertaisesti asiakkuussuhteen kestosta riippumatta. Lopuksi Suomi katsoi, että kasvuvaiheessa oleva toimiala ei ole millään tavalla kilpailusääntöjen eikä SEUT 102 artiklan soveltamisen ulkopuolella.

Julkiasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkiasiamies Mazákin* 2.9.2010 antama ratkaisuehdotus oli pääosin Suomen kannan mukainen.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 17.2.2011 antamassaan tuomiossa, että sikäli kun SEUT 102 artiklan yleiset soveltamisedellytykset (esim. määrävän markkina-aseman olemassaolo ja vaikutus jäsenvaltioiden väliseen kauppaan) täyttyvät, kansallisen tuomioistuimen on tutkittava, onko TeliaSoneran käyttöön ottama hinnoittelukäytäntö kohtuuton. Arvioitaessa sitä, voidaanko tällaista hinnoittelukäytäntöä pitää väärinkäyttönä, on otettava huomioon asianomaisen yrityksen (ei kilpailijoiden) hinnat ja kustannukset vähittäismarkkinoilla. Lisäksi on osoitettava, että kyseisellä hinnoittelukäytännöllä on ainakin mahdollisesti kilpailua rajoittava vaikutus vähittäismarkkinoilla ilman, että tämä olisi millään tavalla taloudellisesti perusteltua.

Arvioinnin kannalta ei lähtökohtaisesti ole merkitystä velvollisuudella toimittaa ADSL-jälleenmyyntituotteita tukkumarkkinoilla, määräävän markkina-aseman vahvuudella, markkinaosuudella laajakaistayhteyksien tarjonnan vähittäismarkkinoilla, asiakkuuden pituudella, toiminnan tappiollisuudella tai markkinoiden kehityksen asteella. Tuomio oli Suomen kannan mukainen.

3. Asia C-236/09, *Association Belge des Consommateurs Test-Achats vastaan Conseil des Ministres*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Miesten ja naisten yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta tavaroiden ja palvelujen saatavuuden ja tarjonnan alalla annettu direktiivi 2004/113/EY – Poikkeamisperuste miesten ja naisten yhdenvertaiselle kohtelulle – Vakuutusmaksut – Vakuutusmatemaattiset tekijät

Asian käsittely: Belgialaisen perustuslakituomioistuimen ennakkoratkaisupyynnö koski direktiivin 2004/113/EY 5 artiklan 2 kohdan pätevyyttä. Kyseisessä kohdassa sallitaan suhteelliset erot yksilöiden maksuissa ja etuuksissa, jos sukupuolen käyttäminen on määräävä tekijä asiaankuuluvien ja tarkkojen vakuutusmatemaattisten tietojen ja tilastotietojen perusteella tehtävässä riskinarvioinnissa. Kansallinen tuomioistuin halusi ensinnäkin tietää, onko tällaisten suhteellisten erojen salliminen yhteensopiva SEUT 6 artiklan 2 kohdassa taattujen tasa-arvon ja syrjimättömyyden periaatteiden kanssa. Toiseksi tuomioistuin kysyi, onko direktiivin 5 artiklan 2 kohta vastoin em. periaatteita myös, vaikka sen soveltaminen on rajattu koskemaan yksinomaan henkivakuutus sopimuksia.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (8.10.2009), että direktiivin 2004/113/EY 5 artiklan 2 kohta on yhteensopiva SEUT 6 artiklan 2 kohdan kanssa eli direktiivin 5 artiklan 2 kohdassa ei ole kysymys unionin oikeuden mukaan kielletystä miesten ja naisten välisestä syrjinnästä. Kantansa perusteluna Suomi totesi ensinnäkin, että käytettäessä sukupuolta vakuutusmaksuja määrättävänä tekijänä kyse on lähtökohtaisesti nojautumisesta sellaisiin objektiivisiin seikkoihin, joihin ei liity lainkaan sukupuoleen perustuvaa syrjintää. Toiseksi huomautuksissa katsottiin, että direktiivin 5 artiklan 2 kohdan säännös on joka tapauksessa yhteensopiva unionin oikeuteen sisältyvien tasa-arvon ja syrjimättömyyden periaatteiden kanssa. Säännöksen tavoite on oikeutettu ja siinä säädetty poikkeus em. periaatteisiin on kyseisen tavoitteen saavuttamiseen nähden oikeasuhtainen.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Kokottin* 30.9.2010 antama ratkaisuehdotus oli Suomen kannan vastainen.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 1.3.2011 antamassaan tuomiossa että jäsenvaltiot eivät voi pitää ilman ajallista rajoitusta voimassa poikkeusta säännöstä, jonka mukaan molempien sukupuolten maksujen ja etuuksien on oltava samat. Tuomioistuin katsoi, että direktiivin 2004/113/EY 5 artiklan 2 kohta ei ole yhteensopiva miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun ja syrjimättömyyden periaatteiden kanssa. Säännös on myös vastoin direktiivin miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun päämäärää. Tuomioistuin julisti direktiivin 5 artiklan 2 kohdan pätemättömäksi 21.12.2012 lukien. Tuomio oli Suomen kannan vastainen.

4. Asia C-240/09, *Lesoochranárske zoskupenie*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Tiedon saantia, yleisön osallistumisoikeutta päätöksentekoon sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta ympäristöasioissa koskeva yleissopimus (Århusin yleissopimus) – Muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeus – Välitön oikeusvaikutus

Asian käsittely: Slovakialaisen tuomioistuimen tekemä ennakkoratkaisupyynnö koski Århusin yleissopimuksen muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta koskevien määräysten tulkintaa. Tuomioistuin kysyi erityisesti sitä, onko yleissopimuksen 9 artiklan 3 kappaleella välitön oikeusvaikutus. Kyseisen määräyksen mukaan sopimuspuolten tulee varmistaa, että yleisöön kuuluvilla on mahdollisuus turvautua hallinnollisiin tai tuomioistuinmenettelyihin yksityishenkilöiden ja viranomaisten kansallisen ympäristölainsäädännön kanssa ristiriidassa olevien toimien tai laiminlyöntien tutkimiseksi uudelleen.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (22.10.2009) ja suullisessa käsittelyssä (4.5.2010), että unionin oikeus ei edellytä eikä estä sitä, että kansallisessa oikeusjärjestyksessä tunnustetaan yksityisille oikeus vedota suoraan yleissopimuksen 9 artiklan 3 kappaleeseen tilanteessa, jossa on kyse viranomaisten toimenpiteistä. Joka tapauksessa määräyksellä ei voida katsoa olevan unionin oikeudessa tarkoitettua välitöntä oikeusvaikutusta.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Sharpstonin* 15.7.2010 antama ratkaisuehdotus oli Suomen kannan mukainen.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 8.3.2011 antamassaan tuomiossa, että yleissopimuksen 9 artiklan 3 kappaleella ei ole unionin oikeudessa välitöntä oikeusvaikutusta. Tuomioistuin katsoi, että kansallisen tuomioistuimen on kuitenkin tulkittava kansallisia menettelysääntöjä niin pitkälti kuin mahdollista sekä kyseisen yleissopimuksen 9 artiklan 3 kappaleen tavoitteiden että unionin oikeuteen perustuvien oikeuksien tehokasta oikeussuojaa koskevien tavoitteiden mukaisesti. Tarkoituksena on mahdollistaa se, että Lesoochranárske zoskupenien kaltainen ympäristönsuojelujärjestö voi riitauttaa tuomioistuimessa hallinnollisessa menettelyssä tehdyn päätöksen, joka voi olla unionin ympäristöoikeuden säännösten vastainen. Tuomio oli Suomen asiassa toissijaisesti esittämän kannan mukainen.

5. Asia C-283/09, *Arthur Weryński*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Jäsenvaltioiden tuomioistuinten välisestä yhteistyöstä siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa tapahtuvassa todisteiden vastaanottamisessa annettu asetus (EY) N:o 1206/2001 – Todistajalle aiheutuvien kulujen korvaaminen

Asian käsittely: Puolalainen tuomioistuin kysyi, kumman tuomioistuimen, oikeusapupyynnön tehneen vai sen vastaanottaneen, tulee korvata todistajan kulut. Tähän liittyen kansallinen tuomioistuin kysyi vielä, onko pyynnön vastaanottaneella tuomioistuimella mahdollisuus vaatia pyynnön esittänyttä tuomioistuinta korvaamaan todistajan kulut tai asettaa ennakkomaksu ehdoksi pyynnön täyttämiseksi.

Suomen kirjallisissa huomautuksissa (22.10.2009) katsottiin, että pyynnön vastaanottanut valtio on velvollinen korvaamaan todistajan kulut oman lainsäädäntönsä mukaisesti. Pyynnön vastaanottanut tuomioistuin ei saa vaatia pyynnön esittäneeltä tuomioistuimelta näiden kulujen korvaamista eikä asettaa ennakkomaksua pyynnön täyttämisen ehdoksi.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Kokottin* 2.9.2010 antama ratkaisuehdotus oli Suomen kannan mukainen.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 17.2.2011 antamassaan tuomiossa, että asetuksen (EY) N:o 1206/2001 14 ja 18 artiklaa on tulkittava siten, että pyynnön esittäneellä tuomioistuimella ei ole velvollisuutta maksaa pyynnön vastaanottaneelle tuomioistuimelle ennakkomaksua todistajanpalkkiota varten eikä korvata jo kuullun todistajan palkkiota. Tuomio oli Suomen kannan mukainen.

6. Asia C-462/09, *Stichting de Thuiskopie*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Tietoyhteiskunnan tekijänoikeusdirektiivi 2001/29/EY – Sopivan hyvityksen käsite

Asian käsittely: Alankomaalainen tuomioistuin pyysi unionin tuomioistuimelta ennakkoratkaisua koskien tietoyhteiskunnan tekijänoikeusdirektiivin tulkintaa. Kansallinen tuomioistuin kysyi pääpiirteissään sitä, esitetäänkö direktiivissä perusteet, joiden nojalla on mahdollista vastata kysymykseen siitä, ketä on kansallisessa oikeudessa

pidettävä 5 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetun "sopivan hyvityksen" maksamisesta vastuussa olevana henkilönä.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (17.3.2010), että direktiivin 5 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettua "sopivan hyvityksen" käsitettä tulee tulkita siten, että varmistetaan sisämarkkinoiden moitteeton toiminta ja taataan oikeudenhaltijoille riittävä hyvitys suojattujen aineistojen yksityisestä käytöstä. Direktiivissä ei kuitenkaan säädetä siitä, ketä on pidettävä hyvityksen maksamisesta vastuussa olevana tahona, tai siitä, miten hyvityksen kerääminen jäsenvaltiossa järjestetään. Tämä koskee myös sellaista kaukokauppaa, jossa ostaja on sijoittautunut eri jäsenvaltioon kuin myyjä.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Jääskisen* 10.3.2011 antama ratkaisuehdotus oli osin Suomen kannan vastainen.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 16.6.2011 antamassaan tuomiossa, että hyvityksen maksamisesta vastuussa olevana henkilönä on lähtökohtaisesti pidettävä sitä loppukäyttäjää, joka valmistaa yksityisesti kappaleen suojatusta teoksesta. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin ottaa käyttöön yksityistä kopiointia koskevan maksun, joka peritään niiltä henkilöiltä, jotka antavat kyseisen loppukäyttäjän käyttöön kappaleen valmistamiseen tarkoitettuja koneita, laitteita ja tarvikkeita. Sillä, että kappaleen valmistamiseen tarkoitettuja koneita, laitteita ja tarvikkeita elinkeinonharjoittajana myyvä henkilö on sijoittautunut muuhun kuin siihen jäsenvaltioon, jossa ostajat asuvat, ei ole vaikutusta kyseiseen tietyn tuloksen saavuttamista koskevaan velvollisuuteen. Jos sopivan hyvityksen periminen ostajilta ei ole mahdollista, tulee kansallista oikeutta tulkita siten, että kyseinen hyvitys voidaan periä elinkeinonharjoittajana toimivalta maksamisesta vastuussa olevalta henkilöltä. Tuomio oli Suomen kannan vastainen.

7. Asia C-477/09, Defossez

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Työntekijöiden suoja työntekijän maksukyvyttömyystilanteessa koskeva direktiivi 80/987/ETY – Toimivaltaisen palkkaturvajärjestelmän määrittäminen

Asian käsittely: Ranskalainen tuomioistuin esitti unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön koskien työntekijän suoja työntekijän maksukyvyttömyystilanteessa. Kysymys koski erityisesti sitä, minkä jäsenvaltion palkkaturvajärjestelmää kyseessä olevassa, rajat ylittävässä tilanteessa sovelletaan. Ensimmäisen ratkaisuvaihtoehdon mukaan jäsenvaltion rajat ylittävissä tilanteissa toimivaltainen palkkaturvajärjestelmä ja sovellettava laki määräytyvät vain direktiivin 80/987/ETY 8 a artiklan perusteella. Vaihtoehtoisesti työntekijällä voisi direktiivin 9 artikla huomioon ottaen olla oikeus vedota toisen jäsenvaltion laitoksen tarjoamaan edullisempaan palkkaturvaan tilanteessa, jossa työnantaja on vakuuttanut itsensä kyseisessä järjestelmässä ja maksaa vakuutusmaksuja kyseisen maan lainsäädännön mukaisesti.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (17.3.2010) ja suullisessa käsittelyssä (7.10.2010), että toimivaltainen palkkaturvajärjestelmä ja sovellettava laki määräytyvät yksinomaan direktiivin 80/987/ETY 8 a artiklan perusteella. Direktiivin mukaan työntekijä ei voi vaatia muun kuin toimivaltaisen järjestelmän mukaista palkkaturvaa, vaikka tämä palkkaturva olisi edullisempi ja työnantaja olisi vakuuttanut itsensä kyseisessä järjestelmässä ja maksaisi vakuutusmaksuja kyseisen maan lainsäädännön mukaisesti. Direktiivin 9 artiklan tarkoituksena ei ole ohjata oikeuspaikan tai sovellettavan lain valintaa. Edellä mainittu ei estä sitä, että toimivaltaisen palkkaturvajärjestelmän maksamaa palkkaturvaa voidaan täydentää toisen jäsenvaltion palkkaturvajärjestelmän piiristä saatavalla turvalla.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Mengozzin* 17.11.2010 antama ratkaisuehdotus oli pääosin Suomen kannan mukainen.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* katsoi 10.3.2011 antamassaan tuomiossa, että asiaa on arvioitava direktiivin 80/987/ETY mukaan sellaisena kuin direktiivi on ollut ennen direktiivin 2002/74/EY, jolla direktiiviin lisättiin 8 a

artikla, antamista. Tuomioistuin katsoi, että kun työnantaja ei ole sijoittautunut työntekijän työskentelyvaltioon, työnantajan kotivaltion järjestelmä vastaa kyseisessä artiklassa määritellyistä velvoitteista. Tuomioistuin katsoi lisäksi, että työntekijä voi vedota palkkaturvaan, joka on täydentävä tai vaihtoehtoinen suhteessa sen järjestelmän palkkaturvaan, joka on määritetty toimivaltaiseksi kyseisen direktiivin perusteella, kunhan tällainen turva parantaa työntekijän suojan tasoa. Viimeksi mainittu toteamus oli Suomen kannan mukainen.

2.1.2 Ratkaisuehdotukset

1. Asia C-431/09, *Airfield* ja 432/09, *Canal Digitaal*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Tiettyjen satelliitin välityksellä tapahtuvaan yleisradiointiin ja kaapeleitse tapahtuvaan edelleen lähettämiseen sovellettavien tekijänoikeutta sekä lähioikeuksia koskevien sääntöjen yhteensovittamisesta annettu direktiivi 93/83/ETY – Tekijänoikeudet – Satelliittitelevisiopalvelut – Satelliittivälitys yleisölle

Asian käsittely: Belgialainen tuomioistuin on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön koskien direktiivin 93/83/ETY tulkintaa. Kansallinen tuomioistuin kysyy pääpiirteissään sitä, tarvitseeko satelliittitelevisiopalveluiden tarjoaja kyseisessä tapauksessa luvan tekijänoikeudella suojatun materiaalin lähettämiseen ja kenen on hankittava tällainen lupa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (22.2.2010), että direktiivin mukaan tekijänoikeuksilla suojattujen teosten satelliittivälitykselle yleisölle tulee kansallisessa lainsäädännössä edellyttää tekijän lupaa. Direktiivissä ei sen sijaan säännellä sitä, kenen nyt esillä olevassa tilanteessa on katsottava harjoittavan satelliittivälitystä ja olevan vastuussa kyseisen luvan hankkimisesta. Tätä kysymystä on arvioitava yksinomaan jäsenvaltion kansallisen oikeuden perusteella.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Jääskinen* katsoi 17.3.2011 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että direktiivi 93/83/ETY ei ole esteenä sille, että kyseessä olevien kaltaisissa olosuhteissa satelliittitelevisiokanavapakettien tarjoajan on hankittava tekijänoikeuksien tai tekijänoikeuden lähioikeuksien haltijoilta lupa tekijänoikeudella suojatun materiaalin lähettämiseen. Julkisasiamies katsoo, että valmisteluasiakirjojen mukaan direktiivin 93/83/ETY 1 artiklalla oli tarkoitus säätää samalla sekä siitä, mikä ohjelmien lähetystapahtuma merkitsee satelliittivälitystä yleisölle että kuka on vastuussa tällaisesta tapahtumasta. Tämän vuoksi ennakkoratkaisukysymyksiin voidaan vastata direktiivin 93/83/ETY säännösten perusteella eikä ole tarpeen soveltaa jäsenvaltioiden lainsäädäntöä, jotta voidaan ratkaista, mikä toimija toteuttaa "satelliittivälityksen yleisölle" ja minkä toimijan on siten hankittava suostumus televisio-ohjelmien tekijöiltä. Ratkaisuehdotus oli Suomen kannan vastainen.

2. Asia C-495/09, *Nokia Corporation*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Tuoteväärennösetus (EY) N:o 1383/2003 – Tavaramerkit – Väärennetyt tavarat – Tulliviranomaisten toimivalta – Kauttakuljetettavat tavarat

Asian käsittely: Brittiläinen tuomioistuin on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön koskien tuoteväärennösetuksen tulkintaa. Asiassa on kyse tullin oikeudesta ottaa haltuunsa väärennetyksi epäiltyjä tavaroita, joita kuljetetaan EU:n alueen kautta, kun ei ole näyttöä siitä, että tavarat kierrätetään jäsenvaltioiden markkinoille.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (25.3.2010) ja suullisessa käsittelyssä (18.11.2010), että tullin toteuttamien turvaamistoimien edellytyksenä ei ole aineellisoikeudellisen tavaramerkkioikeuden loukkaus tai

näyttö siitä, että tavaramerkkiä tullaan loukkaamaan esimerkiksi kierrättämällä kyseiset tavarat unionin alueelle. Tuoteväärennösetuksen mukaisten turvaamistoimien toteuttamisen kannalta on riittävää, että tulli epäilee, että tavara saattaa loukata voimassa olevaa tavaramerkkiä. Tulliviranomaisten tehtävänä tuoteväärennösten valvonnassa on pitää väärennöksiksi epäillyt tavarat hallussaan niin kauan kuin on tarpeellista, jotta voidaan ratkaista, onko kyse todella teollis- tai tekijänoikeutta loukkaavasta tuotteesta.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Cruz Villalón* katsoi 3.2.2011 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että tuoteväärennösetuksessa tehdään selkeä ero tulliviranomaisten toimenpiteitä koskevan vaiheen ja sen vaiheen välillä, jossa todetaan aineellisesti, että oikeuksia on loukattu. Tulliviranomaisten asiana ei ole tehdä lopullista päätöstä siitä, onko teollis- ja tekijänoikeuksia loukattu, koska se merkitsisi, että tulliviranomaisten päätöksessä tietyllä tavalla jo ennakoitaisiin aineellista kysymystä koskevan menettelyn tulos. Julkisasiamies katsoi, että tulliviranomaiset voivat kohdistaa toimenpiteitä kauttakuljetettaviin tavaroihin, kun on riittävästi perusteita epäillä, että nämä tavarat ovat väärennettyjä ja etenkin että ne saatetaan markkinoille Euroopan unionissa joko jollain tullimenettelyllä tai laittomasti kierrättämällä. Ratkaisuehdotus oli Suomen kannan mukainen.

3. Asia C-70/10, *Scarlet vastaan SABAM*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa annettu direktiivi 2001/29/EY – Teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen varmistamisesta annettu direktiivi 2004/48/EY – Tekijänoikeus – Internet-yhteyden tarjoajan vastuu – Vertaisverkko-ohjelmat

Asian käsittely: Belgialaisen tuomioistuimen kysymys koskee sitä, salliiko unionin oikeus sen, että internet-yhteyden tarjoaja määrätään ottamaan käyttöön omalla kustannuksellaan ja ilman ajallista rajoitusta suodatusjärjestelmä, jolla seurataan kaikkea sen palvelujen kautta kulkevaa sähköistä viestintää. Erityisesti kyse on suodatusjärjestelmästä, jolla seurattaisiin vertaisverkko-ohjelmien välityksellä tapahtuvaa viestintää ja jonka avulla tunnistetaan kaikki kyseisen verkon kautta kulkevat tekijänoikeudella suojatut tiedostot ja estetään näiden tiedostojen siirto.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (26.5.2010), että unionin oikeuden mukaan jäsenvaltiot eivät saa säätää internet-yhteyden tarjoajia koskevasta velvoitteesta ottaa käyttöön yleistä verkkoliikenteen suodatusjärjestelmää. Tekijänoikeuden haltijoilla on kuitenkin oltava riittävät oikeussuojakeinot tekijänoikeuksien noudattamisen varmistamiseksi. Oikeussuojakeinojen on oltava oikeudenmukaisia, tasapuolisia, tehokkaita ja oikeasuhtaisia. Lisäksi niitä on sovellettava siten, että vältetään luomasta esteitä lailliselle kaupankäynnille.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Cruz Villalón* katsoi 14.4.2011 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että riidanalainen suodatusjärjestelmä on unionin oikeuden vastainen, sillä se estää vapaata tiedon levittämistä ja rajoittaa henkilötietojen suojaa. Julkisasiamies huomautti myös, suodatusjärjestelmän käyttäminen edellytti, että siitä on säädetty kansallisella lailla. Belgian tapauksessa suodatusjärjestelmän käyttämistä ei ollut säädelty lailla tarpeeksi yksiselitteisesti ja tarkasti. Julkisasiamies katsoi siten, että unionin oikeus estää jäsenvaltioita määräämästä internet-yhteyden tarjoajia koskevasta velvoitteesta ottaa käyttöön yleistä verkkoliikenteen suodatusjärjestelmää. Ratkaisuehdotus oli Suomen kannan mukainen.

4. Asia C-257/10, *Försäkringskassan vastaan Bergström*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskeva asetus (EY) N:o 1408/71 – Vanhempainrahan myöntäminen – Ansiosidonnaisen korvauksen odotusajan täyttyminen – Sveitsissä ansaittujen tulojen rinnastuminen kotimaisiin tuloihin

Asian käsittely: Ruotsin Regeringsrättenin (korkein hallinto-oikeus) esittämä ennakkoratkaisupyyntö koskee henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Sveitsin valaliiton välillä teh-

dyn sopimuksen sekä asetuksen 1408/71 3 ja 72 artiklan tulkintaa. Kansallinen tuomioistuin haluaa kysymyksilään selvittää, voidaanko odotusaika, joka henkilön pitää täyttää saadakseen ansiosidonnaisena korvauksena lasten hoidosta myönnettävän perhe-etuuden, täyttää kokonaisuudessaan työskentelemällä ja olemalla vakuutettu Sveitsissä. Toiseksi tuomioistuin tiedustelee, onko Sveitsissä ansaitut tulot rinnastettava kotimaisiin tuloihin arvioitaessa oikeutta tällaiseen etuuteen.

Suomen kirjallisissa huomautuksissa (16.9.2010) katsottiin, että toimivaltaisen jäsenvaltion lainsäädännössä voidaan edellyttää tietyn pituisen odotus- tai vakuutuskauden täyttymistä kyseisessä jäsenvaltiossa ennen kuin oikeus ansiosidonnaisena korvauksena myönnettävään perhe-etuuteen syntyy. Jos odotus- tai vakuuskausi jää vajaaksi, toimivaltaisen valtion on otettava tarpeellisessa määrin huomioon toisessa jäsenvaltiossa tai Sveitsissä täyttyneet vakuutuskaudet. Toisen kysymyksen osalta Suomi katsoi, että Sveitsissä tai toisessa jäsenvaltiossa ansaitut tulot tulee ottaa huomioon arvioitaessa oikeutta ansiosidonnaisena korvauksena myönnettävään perhe-etuuteen. Sen sijaan tällaisen etuuden määrää laskettaessa on sallittua, että toimivaltainen laitos ottaa huomioon vain ne ansiot, jotka on saatu yksinomaan sen lainsäädännön mukaan täytyneiltä kausilta.

Julkisiasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Mazák* katsoi 21.6.2011 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että ansiosidonnaisena korvauksena myönnettävän perhe-etuuden vakuutuskausi voi kertyä kokonaan Sveitsissä. Tulkinta tukee henkilöiden vapaata liikkumisoikeutta unionin ja ETA-valtioiden välillä. Toisen kysymyksen osalta julkisasiamies totesi, että perhe-etuuden tason määrittäminen kuuluu jäsenvaltioiden toimivaltaan. Kansallisen tuomioistuimen on arvioitaessa perhe-etuuden tasoa huomioitava se, mitä vastaavassa tilanteessa oleva ruotsalainen työntekijä saisi etuutena. Sen sijaan Sveitsissä ansaittua tuloa ei tarvitse rinnastaa kotimaisiin tuloihin. Ratkaisuehdotus oli Suomen kannan vastainen.

2.1.3 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat

1. Asia C-350/10, *Nordea Pankki Suomi*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Kuudes arvonlisäverodirektiivi 77/388/ETY – Vapautus arvonlisäverosta – Rahoituslaitosten välisessä maksuliikenteessä ja arvopaperikaupan selvitystoiminnassa käytettävät SWIFT-palvelut

Asian käsittely: Suomen korkeimmassa hallinto-oikeudessa vireillä olevassa asiassa Nordea Pankki Suomi Oyj oli ostanut nk. swift-palveluja SWIFT S.C.:ltä. Swift-palvelut ovat sanomanvälityspalveluja, jotka toteutetaan SWIFT:n hallinnoiman ja ylläpitämän kansainvälisen ja suojatun tiedonsiirtoverkon avulla. Nordea on tehnyt arvonlisäveron palautushakemuksen niistä veroista, joita se on suorittanut ostamistaan swift-palveluista kääntelyn verovelvollisuuden perusteella koska se katsoo, että palveluja on pidettävä verosta vapautettuna rahoituspalveluna. KHO on esittänyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön koskien kuudennen arvonlisäverodirektiivin 13 artiklan B kohdan d alakohdan 3 ja 5 alakohdan tulkintaa. KHO kysyy, tuleeko kyseisiä kohtia tulkita siten, että rahoituslaitosten välisessä maksuliikenteessä ja arvopaperikaupan selvitystoiminnassa käytettävät swift-palvelut ovat arvonlisäverosta vapautettuja.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (3.11.2010) ja asian suullisessa käsittelyssä (10.5.2011), että rahoituslaitosten välisessä maksuliikenteessä sekä arvopaperikaupan selvitystoiminnassa käytettävät swift-palvelut eivät ole vapautettuja arvonlisäverosta. SWIFT:n toiminnassa on kyse sähköiseen tiedonsiirtojärjestelmään perustuvista sanomanvälityspalveluista, joiden avulla pankit harjoittavat kansainvälistä maksuliikettä ja arvopaperikauppaa. Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön perusteella tällainen palvelu ei täytä verottoman rahoituspalvelun määritelmää.

2. Asia C-371/10, *National Grid Indus*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: SEUT 49 artikla (sijoittautumisvapaus) – Yhtiön kotipaikan tai toiminnan siirtäminen toiseen jäsenvaltioon – Maastapoistumisvero (ns. exit-vero) – Valuuttakurssivoitto

Asian käsittely: Alankomaalainen tuomioistuin on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön koskien jäsenvaltion oikeutta verottaa piileviä arvonlisiä, kun yhtiö siirtää kotipaikkansa toiseen jäsenvaltioon. Kansallinen tuomioistuin kysyy, onko yhtiön saatavaan liittyvän valuuttakurssivoiton määrääminen verotettaviksi maastapoistumisen yhteydessä SEUT 49 artiklan mukaisen sijoittautumisvapauden vastaista. Ennakkoratkaisupyynnössä on olennaisesti kysymys samanlaisesta tilanteesta kuin asiassa C-38/10, *komissio vastaan Portugali* (jäljempänä 2.4.2 jakso).

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (15.11.2010) ja asiassa 21.6.2011 järjestetyssä suullisessa käsittelyssä ensisijaisesti, että SEUT 49 artiklaa ei sovelleta tilanteessa, jossa yhtiö siirtää kotipaikkansa toiseen jäsenvaltioon. Suomi vetosi huomautuksissaan aiempaan oikeuskäytäntöön (asiat 81/87, *Daily Mail*, ja C-210/06, *Cartesio*), jonka mukaisesti jäsenvaltio voi säätää, että yritys, joka siirtää kotipaikkansa toiseen jäsenvaltioon, menettää asemansa lähtövaltion lainsäädännön mukaan perustettuna yhtiönä. Suomi katsoi, että pelkän verotuksen toimittaminen on lievempi seuraus maastapoistumisesta kuin yhtiön purkautuminen. Toissijaisesti Suomi katsoi, että verotuksen toimittaminen välittömästi maastapoistumisen yhteydessä on joka tapauksessa perusteltua jäsenvaltioiden välisen verotusvallan jaon turvaamiseksi. Toiseen valtioon siirrettyjen omaisuuslajien seuranta aiheuttaisi kohtuuttoman hallinnollisen taakan sekä viranomaisille että yrityksille ja lisäksi yritysten mahdollisuuksia veronkiertoon.

3. Yhdistetyt asiat C-411/10, *NS vastaan Secretary of State for the Home Department* ja C-493/10, *M. E. vastaan Refugee Applications Commissioner*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Turvapaikkahakemuksen käsittelyä koskeva asetus 343/2003 – Jäsenvaltion vastuu turvapaikkahakemuksen käsittelystä – Päätös turvapaikanhakijan siirtämisestä toiseen jäsenvaltioon – Päätöksenteossa huomioonotettavat seikat

Asian käsittely: Brittiläinen tuomioistuin asiassa C-411/10, *NS*, ja irlantilainen tuomioistuin asiassa C-493/10, *E*, ovat tehneet ennakkoratkaisupyynnöt, jotka koskevat turvapaikanhakijasta vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämistä asetuksen 343/2003 perusteella. Molemmissa asioissa on kyse siitä, onko jäsenvaltiolla velvollisuus ottaa vastuu turvapaikkahakemuksesta tilanteessa, jossa hakijan palauttamisen asetuksen 343/2003 perusteella vastuussa olevaan jäsenvaltioon voisi loukata hänen Euroopan unionin perusoikeuskirjan ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen mukaisia oikeuksiaan.

Suomen kirjallisissa huomautuksissa 31.1.2011 katsottiin, että lähtökohtaisesti jäsenvaltio ei tällaisessa tilanteessa ole velvollinen arvioimaan, loukkaisiko hakijan siirtäminen vastuussa olevaan jäsenvaltioon tämän unionin oikeuden mukaisia perusoikeuksia. Jäsenvaltio on kuitenkin poikkeuksellisesti velvollinen käyttämään asetuksen 343/2003 3 artiklan 2 kohdan mukaista toimivaltaansa ja ottamaan vastuun hakemuksesta, mikäli voidaan pitää ilmeisenä, että hakijan siirtäminen vastaanottavaan jäsenvaltioon loukkaisi vakavasti hänen perusoikeuksiaan. Loukkauksen voivat muodostaa joko vastaanottavassa jäsenvaltiossa vallitsevat olosuhteet tai se, että on olemassa riski hakijan palauttamisesta kolmanteen valtioon, jossa häntä uhkaa kidutus tai muu epäinhimillinen kohtelu ilman mahdollisuutta tehokkaiisiin oikeussuojakeinoihin ja puolueettomaan tuomioistuimeen.

4. Asia C-544/10, *Deutsches Weintor eG vastaan Land Rheinland-Pfalz*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Ravitsemus- ja terveysväitteitä koskevan asetus 1924/2006 – Terveysväitteen käsite – Viini, jota markkinoidaan vatsaystävällisenä

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin on esittänyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön koskien asetuksen 1924/2006 tulkintaa. Asiassa on kyse viinistä, jota markkinoidaan "vatsaystävällisenä". Saksalainen tuomioistuin haluaa selvittää, onko ko. mainintaa pidettävä asetuksessa tarkoitettuna terveystieteenä ottaen huomioon, että väitetty terveystieteen vaikutus on vain tilapäinen. Tuomioistuin tiedusteli myös, jos mainintaa on pidettävä terveystieteenä, onko tällainen tulkinta yhteensopiva EU:n perusoikeuskirjan ammattinharjoittamisen ja elinkeinonvapautta koskevien määräysten kanssa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan 18.3.2011, että kuvaus "vatsaystävällinen" on asetuksessa tarkoitettu terveystieteen väite. Väitettyjen terveystieteen vaikutteiden kestolla ei ole merkitystä arvioitaessa, onko kyseessä terveystieteen väite. Siten myös luonteeltaan tilapäiseen vaikutukseen viittaavat väitteet kuuluvat asetuksen soveltamisalaan. Esitetty terveystieteen väite "vatsaystävällinen" on asetuksen vastainen, koska asetuksessa on kielletty terveystieteen väitteiden liittäminen yli 1,2 tilavuusprosenttia alkoholia sisältäviin juomiin. Perusoikeuskirjan määräykset eivät ole esteenä tällaiselle tulkinnalle.

5. Yhdistetyt asiat C-578/10–560/10, *Van Putten, Mook ja Frank*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: SEUT 21 artikla (unionin kansalaisen liikkumisvapaus) – Autoverotus – Toisessa jäsenvaltiossa rekisteröidyn auton käyttö asuinvaltiossa – Unionin oikeuden soveltamisala

Asian käsittely: Alankomaalainen tuomioistuin on tehnyt unionin tuomioistuimelle kolme ennakkoratkaisupyynnön, jotka koskevat autoverotusta. Asiassa on kyse tilanteesta, jossa Alankomaissa asuvalta henkilöltä on peritty täysimääräinen autovero tilanteesta, jossa tämä on käyttänyt Alankomaissa lyhytaikaisesti autoa, joka on rekisteröity toisessa jäsenvaltiossa ja jonka tämä on saanut toisessa jäsenvaltiossa asuvalta henkilöltä lainaksi. Tuomioistuin tiedustelee, onko kyseessä unionin oikeuden sääntelemä tilanne ottaen huomioon unionin kansalaisen liikkumisvapautta koskevan SEUT 21 artiklan.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (30.3.2011), että tilanne kuuluu unionin oikeuden soveltamisalaan. *Suomi* katsoi, ettei autoveron kantaminen muodosta esteettä unionin kansalaisen liikkumisvapaudelle. Suomen mukaan Alankomaiden verotuskäytäntö oli joka tapauksessa perusteltavissa väärinkäytösten estämistä ja verovalvonnan toteuttamista koskevilla pakottavilla vaatimuksilla. Jos veronkantamista täysimääräisenä pidetään unionin oikeuden vastaisena, ristiriita on poistettavissa antamalla verovelvolliselle mahdollisuus saada osa verosta jälkikäteen palautetuksi, mikäli verovelvollinen osoittaa, että ajoneuvo viedään jäsenvaltiosta pysyvästi sen ulkopuolelle käytettäväksi.

6. Asia C-591/10, *Littlewoods Retail Ltd. ym. vastaan Her Majesty's Commissioners for Revenue & Customs*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Unionin oikeuden vastaisesti maksetun arvonlisäveron palauttamien – Palautukselle maksettava korko – Oikeus korvaukseen rahamäärän käyttöarvoa ilmentävästä koronkorosta

Asian käsittely: Brittiläinen tuomioistuin on esittänyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön asiassa, joka koskee unionin oikeuden vastaisesti maksetun arvonlisäveron palautukselle maksettavaa korkoa. Pääasiassa kantajana olevat yhtiöt (Littlewoods) katsovat, että ne ovat oikeutettuja saamaan palautukselle maksettavan koron lisäksi palautettavan rahamäärän käyttöarvoa ilmentävän koronkoron. Ensiksi tuomioistuin haluaa selvittää, onko kansallisessa lainsäädännössä säädetty oikeuskeino unionin oikeuden mukainen, jos tämä oikeuskeino sisältää vain liikaa maksettujen pääomien palautuksen ja yksinkertaisen koron näille pääomille. Toiseksi tuomioistuin tiedustelee, tulisiko oikeuskeinon sisältää myös koronkorko tai muu hyvyitys.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan 4.4.2011, että sellainen kansallisessa lainsäädännössä säädetty oikeuskeino, joka sisältää liikaa maksettujen arvonlisäverojen pääomien palautuksen ja yksinkertaisen koron näille pääomille, on lähtökohtaisesti unionin oikeuden mukainen. Koron maksuun ja suuruuteen liittyvistä kysymyk-

sistä voidaan säätää jäsenvaltion sisäisessä oikeusjärjestyksessä, edellyttäen kuitenkin, että ne ovat nk. tehokkuusperiaatteen ja vastaavuusperiaatteen mukaisia.

7. Asia C-604/10, *Football Dataco ym. vastaan Yahoo*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Tietokantadirektiivi 96/9/EY – Tietokannan oikeudellinen suoja – Tekijänoikeus – Jalkapallosarjojen ottelujärjestykset

Asian käsittely: Brittiläinen tuomioistuin on esittänyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön asiasa, joka koskee ns. tietokantadirektiivin 96/9/EY 3 artiklan 1 kohdan tulkintaa. Kansallinen tuomioistuin kysyy ensiksi, voivatko jalkapallosarjojen ottelujärjestykset sisältävä tietokanta saada tietokantadirektiivin 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tekijänoikeussuojaa. Toiseksi kansallinen tuomioistuin kysyy, sulkeeko tietokantadirektiivi pois kansalliset, muut kuin direktiivissä säädetyt tekijänoikeuden kaltaiset oikeudet tietokantoihin.

Suomen kirjallisissa huomautuksissa (31.3.2011) katsottiin ensimmäisen kysymyksen osalta, että tietokantadirektiivin määritelmän mukainen tietokanta voi olla tekijänoikeudellisesti suojattu teos vain, jos sen sisältö on valittu tai järjestetty omaperäisellä tavalla. Tällä tarkoitetaan, että kukaan muu kuin tekijä ei olisi päätenyt samankaltaiseen lopputulokseen, jos olisi ryhtynyt samaa tehtävää toteuttamaan. Sille, että tietojen luominen edellyttää älyllistä ponnistusta ja taitoa, ei tule antaa merkitystä harkittaessa tekijänoikeuden syntymistä. Toisen kysymyksen osalta Suomi katsoi, että ottaen huomioon direktiivin sanamuoto ja tarkoitus (jäsenvaltioiden lainsäädännön yhtenäistäminen tietokantojen tekijänoikeussuojan osalta) tietokantadirektiivi sulkee pois kansalliset tekijänoikeuden kaltaiset oikeudet tietokantoihin.

8. Asia C-615/10, *InsTiimi Oy*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: SEUT 346 artikla (jäsenvaltion keskeiset turvallisuusedut) – Julkisia hankintoja koskeva direktiivi 2004/18/EY – Neuvoston vuonna 1958 laatima aseiden, ammusten ja sotatarvikkeiden luettelo – Julkinen hankinta – Puolustushankinnat – Hankinnan kohteen käyttötarkoitus – Kääntöpöytä – Sotilaallinen käyttö

Asian käsittely: Suomen korkeimman hallinto-oikeuden tekemä ennakkoratkaisupyyntö koskee viranomaisten mahdollisuutta jättää noudattamatta hankintadirektiivin mukaisia menettelyjä SEUT 346 artiklan nojalla. Kyseisen artiklan mukaan jäsenvaltio voi toteuttaa toimenpiteet, jotka se katsoo tarpeellisiksi keskeisten turvallisuusetujensa turvaamiseksi ja jotka liittyvät aseiden, ammusten ja sotatarvikkeiden tuotantoon tai kauppaan. Asiassa on kyse siitä, oliko sotilaallisiin tutkimustarkoituksiin tilatun kääntöpöydän hankinnassa kyse tilanteesta, jossa kyseistä poikkeusta voitiin soveltaa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan 31.3.2011, että arvioinnin lähtökohdan muodostaa vuoden 1958 neuvoston päätökseen sisältyvä luettelo aseista, ammuksista ja sotatarvikkeista. Kyseistä luetteloa tulkittaessa on otettava huomioon, että teknologinen kehitys on johtanut siihen, että sotilas- ja siviilipuolen sovelluksissa käytetään yhä useammin samantyyppistä teknologiaa. Näin ollen pelkästään se, että tiettyä teknologiaa voidaan hyödyntää siviilipuolen sovelluksissa, ei sulje pois SEUT 346 artiklan mukaisen poikkeuksen soveltamista. Merkitystä on annettava muun muassa laitteiston käyttötarkoitukselle ja sille, voidaanko kyseisen hankinnan tietojen pohjalta muuten päätellä jäsenvaltion keskeiset turvallisuusedut vaarantavia seikkoja.

9. Asia C-22/11, *Finnair Oyj vastaan Lassooy*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Asetus lentomatikustajille annettavasta korvauksesta ja avusta (EY) N:o 261/2004 – Matkustajan oikeus korvaukseen – Lennolle pääsyn epääminen – Työtaistelutoimenpiteistä johtuva lennon peruuttaminen

Asian käsittely: Suomen korkein oikeus on esittänyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön asiassa, joka koskee matkustajan asetuksen 261/2004 mukaista oikeutta korvaukseen lennolle pääsyn epäämisen johdosta tilanteessa, jossa epäämisen syynä on kaksi päivää aikaisemmin tapahtuneesta työtaistelutoimenpiteestä seurannut lentojen uudelleenjärjestely. Pääasiassa vastapuolena oleva Lassooy on katsonut, että häneltä oli evätty lennolle pääsy asetuksen 4 artiklassa tarkoitetulla tavalla, minkä vuoksi Finnair olisi velvollinen suorittamaan hänelle asetuksen mukaisen korvauksen. KKO tiedustelee, minkälaisin edellytyksin lennolle pääsyn epäämistä koskevat asetuksen 2 artiklan j kohta ja 4 artikla tulevat sovellettaviksi. KKO haluaa myös selvittää asetuksen 5 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun poikkeuksellisten olosuhteiden käsitteen ajallisen ulottuvuuden.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan 29.4.2011, että asetuksen 4 artikla soveltuu kaikissa tilanteissa, joissa asianmukaisesti lennolle ilmoittautuneen matkustajan pääsy lennolle on evätty ilman, että siihen on ollut asetuksen 2 artiklan j kohdassa tarkoitettu hyväksyttävä syy. Hyväksyttävät syyt lennolle pääsyn epäämiseksi ovat ensi sijassa matkustajaan liittyviä, joten työtaistelutoimenpide ei lähtökohtaisesti voi olla sellainen. Ei ole kuitenkaan poissuljettua, että muutkin kuin matkustajaan liittyvät syyt voisivat tulla kyseeseen hyväksyttävänä syynä. Lentoliikenteen harjoittaja voi tietyin rajoituksin vapautua vastuustaan 5 artiklan 3 kohdan nojalla poikkeuksellisissa olosuhteissa peruuttamansa lennon lisäksi myös myöhemmän lennon matkustajien osalta.

10. Asia C-33/11, A oy

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Kuudes arvonlisäverodirektiivi 77/388/ETY – Tavarain yhteisöhankinta – Ilma-alus / lentokone – Vapautus arvonlisäverosta

Asian käsittely: Suomen korkein hallinto-oikeus on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön koskien arvonlisäverodirektiivin 15 artiklan 6 kohtaa, jonka mukaan ilma-alusten luovutus pääasiallisesti kansainvälistä lentoliikennettä vastiketta vastaan harjoittavalle lentoyhtiölle on vapautettu arvonlisäverosta. Asiassa on olennaisesti kyse siitä, onko lentokoneen hankinta vapautettu arvonlisäverosta, kun kyseistä konetta käytetään tilauslentoliikenteessä eikä reittiliikenteessä. Toiseksi KHO tiedustelee, koskeeko vapautus arvonlisäverosta tilannetta, jossa ostajana oleva yhtiö ei itse harjoita kansainvälistä lentoliikennettä, vaan alus on luovutettu toisen, kansainvälistä tilauslentoliikennettä harjoittavan yhtiön käyttöön.

Suomen kirjallisissa huomautuksissa 10.5.2011 katsottiin ensinnäkin, että vapautus koskee myös sellaista liikentoyhtiötä, joka vastiketta vastaan harjoittaa pääasiallisesti kansainvälistä tilauslentoliikennettä yritysten ja yksityishenkilöiden tarpeita varten. Toiseksi Suomi katsoi, että vapautus koskee vain sellaisia ilma-alusten luovutuksia, jotka tapahtuvat suoraan pääasiallisesti kansainvälistä lentoliikennettä vastiketta vastaan harjoittavalle lentoyhtiölle. Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä arvonlisäverodirektiivin 15 artiklan poikkeusperusteita on tulkittu suppeasti eikä vapautusta siten tule ilma-alustenkaan kohdalla laajentaa koskemaan edeltävässä myyntiportaassa tapahtuvia luovutuksia.

11. Asia C-48/11, A oy

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: SEUT 49 artikla (sijoittautumisoikeus) – Suomalaisen ja norjalaisen yhtiön toteuttama osakevaihto – EVL 52f §:n mukainen osakevaihdon verovapaus – ETA-sopimuksen 31 artikla (sijoittautumisoikeus) ja 40 artikla (pääomien vapaa liikkuvuus)

Asian käsittely: Suomen korkein hallinto-oikeus on esittänyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön asiassa, joka koskee osakevaihdon verokohtelua. Asia koskee tilannetta, jossa suomalainen osakeyhtiö luovuttaa osakkeitaan norjalaiselle yhtiölle saaden vastineeksi norjalaisen yhtiön osakkeita. Kansallisen lainsäädännön mukaan osakevaihtoa ei pidetä yhtiön verotuksessa luovutuksena, jos osakkeet hankkivan tai vaihdon kohteena olevan yhtiön kotipaikat ovat Euroopan unionin jäsenvaltioissa. KHO haluaa selvittää, onko osakevaihtoa kohdeltava verotuksessa vastaavalla tavalla neutraalisti ETA-sopimuksen sijoittautumisvapautta ja pääomien vapaa-

ta liikkuvuutta koskevat määräykset huomioon ottaen myös silloin, kun osakevaihdossa osakkeet hankkivan yhtiön kotipaikka on ETA-valtiossa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (18.5.2011), että osakevaihtoa, jossa suomalainen osakeyhtiö luovuttaa norjalaiselle yhtiölle omistamansa suomalaisen yhtiön osakkeet saaden vastikkeena norjalaisen yhtiön liikkeeseen laskemia osakkeita, on tarkasteltava ETA-sopimuksen sijoittautumisvapautta koskevien määräysten näkökulmasta. Tapauksen kaltaisessa tilanteessa, jossa kansallisessa lainsäädännössä säädettyä osakevaihdon verovapautta ei ole ulotettu koskemaan ETA-valtioita, ei ole kyse sijoittautumisvapauden kielletystä rajoituksesta.

12. Asia C-84/11, *Susisalo ym.*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: SEUT 49 artikla (sijoittautumisoikeus) – Helsingin yliopiston apteekki – Sivuapteekin perustaminen

Asian käsittely: Suomen korkein hallinto-oikeus on esittänyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön asiassa, joka koskee Helsingin yliopiston apteekin (YA) sivuapteekkilupajärjestelmää. Pääasiassa KHO:ssa valittajina olevat apteekkarit *Susisalo ym.* katsovat, että Suomen kansallinen lainsäädäntö on ristiriidassa sijoittautumisoikeutta koskevan SEUT 49 artiklan kanssa, koska YA:n sivuapteekkien perustamisedellytykset ja yksityisten apteekkien sivuapteekkien perustamisedellytykset eroavat toisistaan. KHO haluaa ensimmäisellä ennakkoratkaisukysymyksellään selvittää, rajoittavatko YA:n ja yksityisten apteekkien sivuapteekkien perustamisedellytyksissä olevat erot sijoittautumisvapautta. Jos unionin tuomioistuin katsoo, että kyseessä on sijoittautumisvapauden rajoitus, KHO tiedustelee toisessa kysymyksessään voiko tämä rajoitus kuitenkin olla perusteltavissa ottaen huomioon YA:n erityistehtävät, jotka liittyvät lääkehuoltoon ja farmasian opetukseen. Lisäksi KHO kysyy, voidaanko YA:a sen edellä mainituista lakisääteisistä erityistehtävistä johtuen pitää SEUT 106 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuna yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja tuottavana yrityksenä ja onko sijoittautumisvapauden rajoitus perusteltavissa tällä seikalla.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (21.6.2011) vastauksena ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen, että SEUT 49 artikla muodostaa lähtökohtaisesti esteen Suomen lääkelain apteekkien toimilupajärjestelmää koskevien säännösten soveltamiselle. Tämä este johtuu kuitenkin toimilupajärjestelmän kokonaisuudesta, eikä sillä, että YA:n sivuapteekkien perustamisedellytykset poikkeavat yksityisten apteekkien sivuapteekkien perustamisedellytyksistä ole SEUT 49 artiklan kannalta itsenäistä merkitystä. Toisen ennakkoratkaisukysymyksen osalta *Suomi* katsoi, että järjestelmä on kuitenkin perusteltavissa yleisen edun mukaisten pakottavien syiden nojalla, erityisesti väestön varman ja laadukkaan lääkehuollon takaamiseksi. YA:n sivuapteekkien perustamisedellytyksiä koskeva erityissääntely vastaa tähän tavoitteeseen tarkoituksenmukaisella ja suhteellisella tavalla. YA:n sivuapteekkilupajärjestelmä pohjautuu objektiivisiin arviointiperusteisiin, ja siinä asetetaan lupaviranomaisen harkintavallalle riittävät rajat unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössään edellyttämällä tavalla. *Suomi* ei katsonut tarpeelliseksi vastata ennakkoratkaisupyynnön SEUT 106 artiklan 2 kohtaa koskevaan osaan.

13. Asia C-112/11, *Ebookers.com Deutschland GmbH vastaan Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: Asetus lentoliikenteen harjoittamisen yhteisistä säännöistä 1008/2008 – Lentomatkojen välittäminen matkaportaalin kautta internetissä – Varausmenettely – Valinnaiset lisämaksut – Matkan peruuntumisvakuutus

Asian käsittely: Saksalainen tuomioistuin on tehnyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, joka koskee asetuksen 1008/2008 tulkintaa. Asiassa on kyse internetin välityksellä tapahtuvasta lentomatkan varauksesta ja matkaan liittyvien kolmannelle osapuolelle tilittävien lisämaksujen liittämistä lopulliseen asiakkaalta veloitettavaan yhteishintaan ns. opt-out-menetelmällä. Kansallinen tuomioistuin haluaa selvittää, käsittääkö

asetuksen 23 artiklan 1 kohta, jonka mukaan valinnaiset lisämaksut on ilmoitettava selkeästi, avoimesti ja yksiselitteisesti varausmenettelyn alussa, ja asiakkaan on voitava hyväksyä ne vapaaehtoisesti, myös sellaiset lentomatkoihin yhteydessä olevat maksut, jotka aiheutuvat kolmansien suorituksista ja jotka lentomatkan välittäjä perii lentomat kustajalta yhteishinnassa yhdessä lentomatkan kanssa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan 22.6.2011, että asetuksen 23 artiklan 1 kohta käsittää myös sellaiset lentomatkojen yhteydessä olevat lisämaksut, jotka aiheutuvat kolmansien suorittamista suorituksista ja jotka lentomatkan välittäjä perii lentomat kustajalta yhteishinnan yhteydessä lentohinnan kanssa. Tarkasteltavan kaltaista lennon yhteydessä tilattavaa ja maksettavaa peruutusvakuutusta tulee pitää asetuksessa tarkoitettuna lisämaksuna. Asiakkaan tulisi voida hyväksyä vakuutus vapaaehtoisesti. Siten lisämaksun valitseminen automaattisesti asiakkaan puolesta opt-out-menetelmällä ja maksun sisällyttäminen matkan lopulliseen hintaan on asetuksen vastaista.

14. Asia C-123/11, A oy

Ennakkoratkaisupyyntöön kohde: SEUT 49 ja 54 artikla (sijoittautumisvapaus) – Ruotsalaisen tytäryhtiön sulautuminen suomalaiseen emoyhtiöön – Tappioiden siirtyminen rajat ylittävässä sulautumisessa

Asian käsittely: Suomen korkein hallinto-oikeus on esittänyt unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntöön asiassa, joka koskee tappioiden siirtymistä tytäryhtiöltä emoyhtiölle rajat ylittävässä sulautumisessa. Asiassa on kyse tilanteesta, jossa ruotsalainen tappiollista liiketoimintaa harjoittanut tytäryhtiö sulautuu suomalaiseen emoyhtiönsä. KHO tiedustelee ensinnä, edellyttävätkö SEUT 49 ja 54 artikla sitä, että toisessa jäsenvaltiossa asuneen yhtiön siellä harjoitetun toiminnan sulautumista edeltävien vuosien tappiot voidaan vähentää vastaanottavan yhtiön verotuksesta. Toiseksi tuomioistuin kysyy, onko SEUT 49 ja 54 artikloilla vaikutusta siihen, onko vähennettävän tappion määrä laskettava vastaanottavan yhtiön asuinvaltion verolainsäädännön mukaan vai pidetäänkö vähennettävänä tappioina sulautuvan yhtiön asuinvaltion lain mukaan siellä vahvistettuja tappioita.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (17.6.2011), että SEUT 49 ja 54 artiklat eivät edellytä, että vastaanottava yhtiö saa verotuksessaan vähentää siihen sulautuneen toisessa jäsenvaltiossa asuneen yhtiön siellä harjoitetun toiminnan tappiot sulautumista edeltäneiltä vuosilta. Kansallinen laki on perusteltavissa yleistä etua koskevilla pakottavilla syillä, erityisesti verotusvallan turvaamisella ja jäsenvaltioiden verotusvallan jaon säilyttämisellä. Suomi katsoi myös, että SEUT 49 ja 54 artikla eivät ole esteenä sille, että jäsenvaltio, jossa vastaanotettava yhtiö asuu, edellyttää vähennettävän tappion määrän laskemista vastaanottavan yhtiön asuinvaltion verolainsäädännön mukaisesti.

2.2 SUOMEA VASTAAN NOSTETUT KANTEET

Tämä jakso koskee SEUT 258 artiklaan perustuvia jäsenyyssvelvoitteiden laiminlyöntiä koskevia rikkomuskanteita, jotka komissio on nostanut Suomea vastaan. Kertomuskaudella ei ole annettu ratkaisuehdotuksia tällaisissa asioissa, joten seuraavassa esitetään ne tuomiot sekä kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat, joissa on tehty toimenpiteitä alkuvuoden 2011 aikana.

Euroopan komissio voi SEUT 258 artiklan perusteella nostaa jäsenvaltiota vastaan jäsenyyssvelvoitteiden laiminlyöntiä koskevan rikkomuskanteen unionin tuomioistuimessa, jos se katsoo, että jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä sille unionin oikeuden mukaan kuuluvan velvollisuuden. Kanteen nostamista edeltävät aina komission jäsenvaltiolle antama virallinen huomautus ja perusteltu lausunto.

2.2.1 Tuomiot

1. Asia C-405/09, *komissio vastaan Suomi*

Kanteen kohde: Yhteisön omien varojen asetus (EY, Euratom) N:o 1150/2000 – Tullikoodeksi (ETY) N:o 2913/92 – Asianosaisen kuuleminen – Tileihin kirjaaminen jälkitullaustilanteessa – Jälkitullauksessa noudatettavat määräjät

Asian käsittely: *Komissio* katsoi kanteessaan (20.10.2009), että Suomi on laiminlyönyt omien varojen asetuksen ja tullikoodeksin mukaiset velvollisuutensa, koska se kuulee velallista jälkitullaustilanteessa ja kirjaa tullien määrän tileihin vasta sen jälkeen, kun kuuleminen on suoritettu. Tämä viivästyttää komission mukaan omien varojen toteamista ja tulouttamista.

Suomi katsoi vastineessaan (4.12.2009) ja vastaajan vastauksessaan (2.3.2010), että komission kanne tulisi hylätä. Oikeuskäytännössä on katsottu, että velallisen kuuleminen jälkitullaustilanteessa on unionin oikeuden mukaista. Tullien määrän kirjaaminen tileihin ei ole viivästynyt kuulemismenettelyn vuoksi, koska tullien lain mukainen määrä ja tullivelallinen eivät ole vielä tiedossa kuulemismenettelyn alkaessa. Näin ollen myöskään omien varojen toteamisessa ja tuloutuksessa ei ole syntynyt viivästyksiä.

Tuomio: *Unionin tuomioistuin* hyväksyi 7.4.2011 antamallaan tuomiolla komission kanteen. Tuomioistuin katsoi, että Suomen viranomaisten jälkitullaustilanteissa noudattama kuulemiskäytäntö ei ole omien varojen asetuksen ja tullikoodeksin säännösten mukainen. Tuomioistuin katsoi, että jäsenvaltioiden on todettava unionin oikeus saada omiin varoihinsa kuuluva maksu heti, kun tulliviranomaisilla on käytettävissään tarvittavat tiedot ja ne voivat näin ollen laskea tullivelasta johtuvien tullien määrän ja osoittaa velallisen. Tämä on tuomioistuimen mukaan mahdollista silloin, kun tulliviranomaiset antavat maksuvelvolliselle tiedoksi minkä tahansa nimisen hallintotoimen, jossa todetaan, ettei kaikkia tullivelkoja tai osaa niistä ole maksettu, ja ilmoitetaan se tullien määrä, joka tulliviranomaisten mielestä on lain mukaan kannettava.

2. Asia C-380/10, *komissio vastaan Suomi*

Kanteen kohde: EU:n paikkatietojärjestelmän (INSPIRE) perustamisesta annetun direktiivin 2007/2/EY täytän-

töönpano

Asian käsittely: Komissio katsoi kanteessaan (29.7.2010), että Suomi ei ole Ahvenanmaan maakunnan osalta antanut direktiivin täytäntöön panemiseksi tarpeellisia lakeja ja muita säädöksiä.

Suomi myönsi vastineessaan (8.9.2010) komission kanteen oikeaksi. Direktiivin täytäntöönpano on viivästynyt.

Määräys: *Unionin tuomioistuin* poisti asian rekisteristä 17.3.2011 antamallaan määräyksellä komission peruuttettua kanteensa.

2.2.2 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat

1. Asia C-342/10, *komissio vastaan Suomi*

Kanteen kohde: SEUT 63 artikla ja ETA-sopimuksen 40 artikla (pääomien vapaa liikkuvuus) – Ulkomaisten eläkerahastojen Suomesta saamien osinkojen verotus

Asian käsittely: *Komissio* katsoo kanteessaan (7.7.2010), että Suomi rikkoo pääomien vapaata liikkuvuutta koskevia määräyksiä, koska ulkomaisille eläkerahastoille maksettuja osinkoja verotetaan syrjivästi. Komission mukaan ulkomaisten eläkerahastojen Suomesta saamia osinkoja verotetaan ankarammin kuin kotimaisten eläkerahastojen saamia osinkoja pääasiallisesti siitä syystä, että ulkomaisilla eläkerahastoilla ei ole oikeutta vastaaviin vähennyksiin kuin kotimaisilla eläkerahastoilla.

Suomi kiisti komission kanteen vastineessaan (22.9.2010) ja vastaajan vastauksessa (24.2.2011). Suomi katsoi, ettei ulkomaisten eläkerahastojen Suomesta saamia osinkoja veroteta syrjivästi. Siltä osin kuin ulkomaisia ja kotimaisia eläkerahastoja kohdellaan eri tavoin, erilainen kohtelu on SEUT 65 artiklan perusteella sallittua. Suomesta osinkotuloja saavat ulkomaiset eläkerahastot eivät ole komission tarkoittamien vähennysten osalta tilanteessa, joka olisi objektiivisesti arvioiden rinnastettavissa Suomessa yleisesti verovelvollisten eläkerahastojen tilanteeseen.

2. Asia C-74/11, *komissio vastaan Suomi*

Kanteen kohde: Arvonlisäverodirektiivi 2006/112/EY – Ryhmäkisteröinti – Muiden kuin verovelvollisten oikeus liittyä alv-ryhmään – Ryhmäkisteröintijärjestelmän rajoittaminen tiettyihin toimialoihin

Asian käsittely: Ryhmäkisteröinti tarkoittaa, että yhden jäsenvaltion alueelle sijoittautuneita henkilöitä, jotka ovat oikeudellisesti itsenäisiä, mutta joilla on läheiset rahoitukselliset, taloudelliset ja hallinnolliset suhteet toisiinsa, käsitellään yhtenä verovelvollisena. *Komissio* katsoo kanteessaan (17.2.2011), että Suomen arvonlisäverolain ryhmäkisteröintiä koskevat säännöt ovat alv-direktiivin 9 ja 11 artiklan vastaisia ensinnä, koska niissä sallitaan muiden kuin verovelvollisten liittyminen verovelvollisuusryhmään ja toiseksi, koska niissä rajoitetaan kyseinen ryhmäkisteröintijärjestelmä koskemaan ainoastaan rahoitus- ja vakuutuspalvelujen tarjoajia.

Suomi kiisti komission kanteen vastineessaan (12.4.2011). Suomi katsoi, että ryhmään voi kuulua myös ei-verovelvollisia, koska verovelvollisella voi normaalistikin olla sekä arvonlisäveron alaista toimintaa että muita toimintoja. Mahdollisuus ottaa ryhmään mukaan ei-verovelvollisia edistää arvonlisäverotuksen neutraalisuutta, koska arvonlisäverotus ei tällöin vaikuta tapaan, jolla toiminnat on edullisinta organisoida. Suomi katsoi myös, että alv-direktiivin 11 artiklan sanamuodosta tai tarkoituksesta ei seuraa, että ryhmäkisteröinnin olisi oltava mahdollinen kaikilla aloilla, jos se otetaan käyttöön. Ryhmäkisteröinnin käyttöönotto on jäsenvaltiolle direktiivissä säädetty mahdollisuus, jota jäsenvaltio voi soveltaa suppeasti tai laajasti edellyttäen, että verotuksen neutraalisuus ei vaarannu.

2.3 VALITUSASIAT

Seuraava jakso koskee valituksia, jotka on tehty unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisusta. Suomi ei kertomuskauden aikana osallistunut valitusasioiden käsittelyyn asianosaisena, eikä aiemmissa tällaisissa asioissa annettu ratkaisuehdotuksia tai tuomioita. Niitä valitusasioita, joissa Suomi on väliintulijana, käsitellään jaksossa 2.4.

Unionin yleisen tuomioistuimen antamiin tuomioihin voidaan hakea muutosta unionin tuomioistuimelta oikeuskysymysten osalta. Valittajina voivat olla asian kokonaan tai osittain hävinneet osapuolet ja eräin edellytyksin myös muut tahot. Samassa asiassa ensimmäisessä oikeusasteessa väliintulijana olleet tahot ovat asian osapuolia myös valitusvaiheessa.

2.4 VÄLIINTULOT

Tässä jaksossa esitellään ne unionin tuomioistuimessa ja unionin yleisessä tuomioistuimessa nostetut suorat kanteet, joissa Suomi on väliintulijana asettunut tukemaan toista asian osapuolista. Joukossa on sekä muita jäsenvaltioita vastaan nostettuja rikkomuskanteita että unionin säädöksiä koskevia kumoamiskanteita. Ensimmäisessä jaksossa esitellään asiat, joissa on kertomuskauteksi annettu tuomio tai määräys (2.4.1 jakso) tai julkisasiamiehen ratkaisuehdotus (2.4.2 jakso). Tämän jälkeen käydään läpi kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat (2.4.3 jakso).

Jäsenvaltio voi aina tehdä väliintulon unionin tuomioistuimessa tai unionin yleisessä tuomioistuimessa vireillä olevassa suorassa kanneasiassa. Jäsenvaltio voi tehdä väliintulon esimerkiksi komission toista jäsenvaltiota vastaan käynnistämässä SEUT 258 artiklan mukaisessa kanneasiassa tai jäsenvaltion tai yksityisen tahon komissiota vastaan nostamassa SEUT 263 artiklan mukaisessa kumoamiskanteessa. Myös valitusasioissa on mahdollista tehdä väliintulo. Jäsenvaltion tulee väliintulollaan aina tukea jotakin asian osapuolista.

2.4.1 Tuomiot

1. Asia T-3/08, *Coedo Suárez vastaan neuvosto*

Kanteen kohde: Avoimuusasetus (EY) N:o 1049/2001 – Asiakirjajulkisuus – Yksityisyyden suoja koskeva poikkeus – Henkilötietoasetus (EY) N:o 45/2001

Asian käsittely: Kantaja pyytää (2.1.2008) yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta kumoamaan komission päätöksen, jolla evätään kantajan pyyntö tutustua useisiin komission asiakirjoihin, jotka liittyvät kantajan ja erään hänen naispuolisen työtoverinsa välisiin tapahtumiin ja jotka laadittiin näiden tapahtumien johdosta.

Suomi pyysi 16.4.2008 päivätyllä väliintulohakemuksellaan saada tukea väliintulijana kantajaa. Suomi ilmoitti vetäytyvänsä väliintulosta 8.9.2010.

Määräys: *Unionin yleinen tuomioistuin* poisti asian rekisteristä 10.1.2011 antamallaan määräyksellä kantajan peruutettua kanteensa.

2. Asia T-362/08, *IFAW vastaan komissio*

Kanteen kohde: Avoimuusasetus (EY) N:o 1049/2001 – Asiakirjajulkisuus – Jäsenvaltiolta peräisin oleva asiakirja – Perusteluvollisuus

Asian käsittely: Internationaler Tierschutz-Fonds GmbH (IFAW) vaati kanteessaan (28.8.2008) yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta kumoamaan komission päätöksen, jolla komissio on kieltäytynyt myöntämästä oikeutta tutustua Saksan liittokanslerin kirjeeseen komission puheenjohtajalle. Kirje koski Natura 2000-järjestelmään kuuluvan alueen luokittelun poistamista ja se on yksi niistä asiakirjoista, joiden luovuttamisen kieltämistä koskevan päätöksen yhteisöjen tuomioistuin kumosi 18.12.2007 asiassa C-64/05 P, *Ruotsi v. komissio*, antamallaan tuomiolla. Komissio luovutti asiakirjat kantajalle 19.6.2008 lukuun ottamatta kyseessä olevaa kirjettä. Komissio perusteli kieltäytymisensä pääosin sillä, että Saksa oli vastustanut asiakirjan luovuttamista. Komissio katsoi, ettei sillä ole avoimuusasetuksen mukaan itsenäistä harkintavaltaa asiakirjan luovuttamisen osalta, kun asiakirjan alkuperävaltio on vastustanut sen luovuttamista.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (17.4.2009) IFAW:a ja katsoi, että komissio on riidanalaisessa päätöksessään tulkinnut ja soveltanut virheellisesti avoimuusasetusta, koska se ei ollut tutkinut, arvioinut ja perustellut sisällöllisesti niiden avoimuusasetuksen poikkeusperusteiden soveltuvuutta, joihin jäsenvaltio on vedonnut katsoessaan, että asiakirjaa ei tule luovuttaa. EY 253 artiklassa tarkoitettu toimielimen perusteluvollisuus ei täyttynyt sillä, että toimielin välitti hakijalle jäsenvaltiolta saamansa perustelut, vaikka poikkeusperuste voisikin asiallisesti soveltua tilanteeseen. Toiseksi Suomi katsoi, että todistusvelvollisuus poikkeusperusteiden soveltuvuudesta ei voi olla sillä osapuolella, joka ei ole voinut tutustua asiakirjan sisältöön, ja jolla ei siten ole käytössään tarvittavaa tietoa, jonka perusteella se voisi esittää todisteita poikkeusperusteiden soveltuvuudesta.

Tuomio: *Unionin yleinen tuomioistuin* hylkäsi kanteen 13.1.2011 antamallaan tuomiolla. Tuomioistuin katsoi, että komissio oli aiheellisesti evännyt riidanalaisen asiakirjan luovuttamisen Saksan vastalauseen johdosta avoimuusasetuksen mukaisen jäsenvaltion talouspolitiikkaa koskevan yleisen edun suojaamista koskevan poikkeuksen perusteella. Tuomioistuimen mukaan jäsenvaltion vastustaessa asiakirjan luovuttamista on jäsenvaltioiden perusteiden ilmentävä myös komission päätöksestä. Tuomioistuin ei ottanut kantaa siihen, tuleeko komission tutkia jäsenvaltion vastustuksensa tueksi vetoamat perusteet pintapuolisesti vai kattavasti. Tuomioistuin katsoi, että sen harjoittama valvonta kohdistuu siihen, soveltuvatko avoimuusasetuksen 4 artiklan 1–3 kohdan mukaiset poikkeukset asiaan. Se seikka, että päätös perustuu jäsenvaltion vastalauseeseen, ei rajoita tätä valvontaa. Tuomio oli osin Suomen kannan vastainen.

3. Asia T-471/08, *Toland vastaan Euroopan parlamentti*

Kanteen kohde: Avoimuusasetus (EY) N:o 1049/2001 – Asiakirjajulkisuus – Tutkinta- ja tilintarkastustoimien suoja – Ylivoimainen yleinen etu

Asian käsittely: Irlantilainen Toland nosti unionin yleisessä tuomioistuimessa Euroopan parlamenttia vastaan kanteen (23.10.2008), jossa hän vaati, että Euroopan parlamentin varapuhemiehen tekemä päätös kumotaan siltä osin kuin siinä evätään oikeus tutustua Euroopan parlamentin sisäisen tarkastuksen yksikön kertomukseen, jonka otsikkona on "Tarkastuskertomus Euroopan parlamentin jäsenten avustajakorvauksista".

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (2.9.2009) sekä asiassa 7.12.2010 järjestetyssä suullisessa käsittelyssä kantajaa. Suomi katsoi, että parlamentti ei ollut päätöksessään selvittänyt, millä tavoin asiakirjan luovuttaminen vaarantaisi tilintarkastustoimien tai päätöksenteon suojaan parlamentin väittämällä tavalla. Lisäksi Suomi katsoi, että parlamentti ei ollut arvioinut sitä, edellyttikö ylivoimainen yleinen etu joka tapauksessa asiakirjan luovuttamista.

Tuomio: *Unionin yleinen tuomioistuin* hyväksyi kanteen 7.6.2011 antamallaan tuomiolla. Tuomioistuimen mukaan parlamentti ei osoittanut riidanalaisessa päätöksessään riittävällä tavalla, että oikeus tutustua sisäisen tarkastuksen yksikön kertomukseen vahingoitti sen tilintarkastustoimien tai päätöksenteon suojaan. Tuomioistuin katsoi myös, että parlamentti ei ollut arvioinut riittävästi, edellyttikö ylivoimainen etu asiakirjan luovuttamista joka tapauksessa. Tuomio oli Suomen kannan mukainen.

2.4.2 Ratkaisuehdotukset

1. Asia C-506/08 P, *Ruotsi vastaan komissio (MyTravel Group)*

Valituksen kohde: Unionin yleisen tuomioistuimen tuomio – Avoimuusasetus (EY) N:o 1049/2001 – Asiakirjajulkisuus – Päätöksentekomenettelyn suoja – Oikeudellisen neuvonannon suoja – Ylivoimainen yleinen etu

Asian käsittely: Ruotsi on tehnyt valituksen (14.11.2008) unionin yleisen tuomioistuimen asiassa T-403/05, *MyTravel Group plc*, antamasta tuomiosta. Ruotsi vaatii unionin tuomioistuinta kumoamaan ensimmäisen tuomiolauselman 2 kohdan. Lisäksi Ruotsi vaatii kumoamaan komission päätökset kieltäytyä antamasta *MyTravel Group plc*:lle oikeutta tutustua yhtäältä komission ns. Airtours-tuomion johdosta perustaman työryhmän raporttiin ja sen valmistelumateriaaliin ja toisaalta muihin Airtours/First Choice -asian asiakirja-aineiston asiakirjoihin.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (2.9.2009) ja asiassa 7.10.2010 järjestetyssä suullisessa käsittelyssä Ruotsia. Suomi katsoi, että väitetty päätöksentekomenettelyn vaarantuminen on osoitettava konkreettisesti ja yksityiskohtaisesti. Yleisen tuomioistuimen toimielimen perusteluvelvollisuudelle asettama standardi oli liian matala. Oikeudellisen neuvonannon suojaan liittyvää poikkeusperustetta oli samaten sovellettu liian kategorisesti ja hypoteettisesti. Yleisen tuomioistuimen tuomiossa ei lisäksi arvioitu kysymystä siitä, oliko riidanalaisessa päätöksessä varmistuttu siitä, oliko asiakirjojen luovuttaminen yleisen ylivoimaisen edun vuoksi perusteltua.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Kokott* katsoi 3.3.2011 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että unionin yleisen tuomioistuimen tuomio olisi kumottava kantajan vaatimuksen mukaisesti. Julkisasiamiehen mukaan se seikka, että yrityskeskittymien valvontamenettelyyn liittyviä sisäisiä mielipiteitä on pidettävä osana komission hallinnollista toimintaa, ei oikeuta epäämään niiden luovuttamista enää sen jälkeen, kun menettely on päätetty lainvoimaisesti. Oikeudellisen neuvonannon suojaan ei ratkaisuehdotuksen mukaan voida vedota sillä perusteella, että neuvonantoon sisältyvien tietojen ilmaiseminen voisi synnyttää epävarmuutta komission päätösten laillisuuden kannalta. Komission olisi pitänyt myös perustella, miksi yleinen etu ei edellyttänyt asiakirjojen luovuttamista. Ratkaisuehdotus oli Suomen kannan mukainen.

2. Asia C-255/09, *komissio vastaan Portugali*

Kanteen kohde: EY 49 artikla (palvelujen vapaa liikkuvuus) – Sairaanhoidokulujen korvaaminen – Muu kuin sairaalahoito

Asian käsittely: Komissio katsoo kanteessaan (9.7.2009), että Portugali rikkoo EY 49 artiklaa, koska se ei ole mahdollistanut muusta kuin sairaalahoidosta toisessa jäsenvaltiossa aiheutuneiden sairauskulujen korvaamista. Komission mukaan asiasta tulisi nimenomaisesti säätää eikä korvaamisen edellytykseksi saa asettaa ennakkoluvan myöntämistä.

Suomi pyysi 28.9.2009 päivätyllä hakemuksellaan saada tukea väliintulijana vastaajana olevaa Portugalia. Suomi ei jättänyt asiassa väliintulokirjelmää.

Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus: *Julkisasiamies Trstenjak* katsoi 14.4.2011 antamassaan ratkaisuehdotuksessa, että unionin tuomioistuimen tulisi hyväksyä komission kanne. Julkisasiamiehen mukaan Portugali ei ole noudattanut EY 49 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska sen kansallisessa lainsäädännössä edellytetään ennakkolupaa korvauksen saamiseksi pitkälle erikoistuneesta muusta kuin sairaalahoidosta toisessa jäsenvaltiossa aiheutuneista sairauskuluista, ja mahdollisuudesta korvata ”muista” sairaanhoitopalveluista toisessa jäsenvaltiossa aiheutuneita sairauskuluja ei ylipäänsä edes säädetä.

2.4.3 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat

1. Asia T-436/09, *Dufour vastaan Euroopan keskuspankki*

Kanteen kohde: Avoimuusasetus (EY) N:o 1049/2001 – Asiakirjajulkisuus – EKP:n päätös EKP/2004/3 asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi – Asiakirjan määritelmä – Sähköiset tietokannat

Asian käsittely: Julien Dufour on nostanut unionin yleisessä tuomioistuimessa Euroopan keskuspankkia vastaan kanteen, jossa hän vaatii, että tuomioistuin kumoaa EKP:n tekemän päätöksen siltä osin kun siinä evätään kantajalta oikeus tutustua EKP:n sähköisiin tietokantoihin. EKP on perustellut kielteistä päätöstään sillä, etteivät hakijan pyytämät tietokannassa olevat tiedot muodosta asiakirjaa EKP:n asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi tekemän päätöksen EKP/2004/3 3 a artiklassa tarkoitetulla tavalla.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (3.6.2010) sekä asian suullisessa käsittelyssä (7.6.2011) kantajaa. Suomi katsoi ensinnä, että EKP oli tulkinnut asiakirjan käsitettä liian suppeasti. EKP:n päätöksen asiakirjan määritelmä vastaa täysin avoimuusasetuksen 1049/2001 vastaavaa määritelmää ja näin ollen käsitteitä tulee tulkita yhdenmukaisesti. Suomi katsoi, ettei asiakirjan käsite edellytä asiakirjan olemassaoloa itsenäisenä tiedostona tietokannassa. Tiedonsaantioikeus ulottuu mihin tahansa hakuavaimen perusteella ilman uusia ohjelmointitoimia muodostettavissa olevaan tallenteeseen riippumatta siitä, käyttäkö viranomaisen samanlaista hakua toiminnassaan. Suomi katsoi toiseksi, että EKP:n olisi tullut yksilöidä pyydytyt asiakirjat siltä osin kuin ne täyttivät asiakirjan määritelmän ja soveltaa niihin em. päätöksen säännöksiä soveltuvin osin. Kolmanneksi Suomi totesi, että vastaaja on riidanalaisessa päätöksessään rikkonut SEUT 296 artiklassa tarkoitettua perusteluvollisuutta.

2. Asia T-452/10, *ClientEarth vastaan neuvosto*

Kanteen kohde: Avoimuusasetus 1049/2001 – Asiakirjajulkisuus – Neuvoston oikeuspalvelun lausunto – Oikeudellisen neuvonannon suoja – Päätöksentekomenettelyn suoja

Asian käsittely: ClientEarth on nostanut unionin yleisessä tuomioistuimessa neuvostoa vastaan kanteen, jossa se vaatii kumoamaan neuvoston tekemän päätöksen. Päätöksellä neuvosto kieltäytyi antamasta ClientEarthille asiakirjaa, joka sisälsi neuvoston oikeudellisen yksikön avoimuusasetuksen uudelleenlaatimista koskevan lainsäädäntöhankkeen yhteydessä antaman lausunnon. Neuvosto perusteli kieltäytymistään avoimuusasetuksen 4 artiklan oikeudellisen neuvonannon ja päätöksentekomenettelyn suoja koskevilla poikkeusperusteilla.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään 6.6.2011 ClientEarthia ja katsoi, että neuvoston päätös on avoimuusasetuksen vastainen. Suomi katsoi, että lainsäädäntömenettelyihin liittyvät asiakirjat ovat unionissa lähtökohtaisesti julkisia. Oikeudellisen neuvonannon suojan osalta Suomi katsoi, että neuvosto ei ole esittänyt riittäviä perusteita sille, miksi oikeudellisen yksikön lausuntoa on pidettävä erityisen arkaluontoisena ja siten salassa pidettävänä. Suomen näkemyksen mukaan lausunnon arkaluontoisuus tulisi ilmetä ensisijaisesti asiakirjan sisällöstä, ei yksinomaan asiankäsittelyn vaiheesta. Mahdolliset erimielisyydet toisen toimielimen kanssa tai päätöksentekomenettelyn keskeneräisyys eivät lähtökohtaisesti viittaa siihen, että asiakirja on erityisen arkaluontoinen. Päätöksentekomenettelyn suojan osalta Suomi katsoi, että neuvosto ei ole riidanalaisessa päätöksessään riittävällä tavalla yksilöinyt sitä vakavaa vahinkoa, joka asiakirjojen luovuttamisesta seuraisi.

3. Asia C-480/10, *Komissio vastaan Ruotsi*

Kanteen kohde: Arvonlisäverodirektiivi 2006/112/EY – Arvonlisäveroryhmä – Ryhmärekisteröintijärjestelmän rajoittaminen tiettyihin toimialoihin

Asian käsittely: Komissio katsoo kanteessaan (1.10.2010), että Ruotsin alv-säännöt ovat alv-direktiivin 11 artiklan vastaisia siltä osin kuin niissä rajoitetaan kyseinen ryhmärekisteröintijärjestelmä koskemaan ainoastaan rahoitus- ja vakuutuspalvelujen tarjoajia. Kanteessa on tältä osin kyse samasta asiasta kuin komission Suomea vastaan nostamassa kanteessa C-74/11.

Suomi tuki väliintulokirjelmässään (19.4.2011) vastaajaa. Suomi katsoi, että ryhmärekisteröintijärjestelmän soveltamisalan rajoittaminen rahoitus- ja vakuutusalaan on johdonmukaista sen periaatteen kanssa, että vapautuksia tai poikkeuksia on tulkittava suppeasti. Ryhmärekisteröintijärjestelmän käyttöönotto on jäsenvaltioille annettu mahdollisuus. Suomi korosti, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan jäsenvaltio voi käyttää valintaoikeuttaan selektiivisesti. Edellytyksenä on vain se, että järjestelmällä ei loukata verotuksen neutraalisuuden periaatetta.

4. Yhdistetyt asiat C-584/10 P, C-593/10 P ja C-595/10 P, *Kadi*

Kanteen kohde: Unionin yleisen tuomioistuimen nk. Kadi II -tuomion kumoaminen – YK:n turvallisuusneuvosto – Osama bin Ladenia, al-Qaida-verkostoa ja Talebania lähellä oleviin henkilöihin kohdistuvat rajoittavat toimenpiteet – Täytäntöönpano unionissa

Asian käsittely: Unionin yleinen tuomioistuin antoi asiassa T-85/09, Yassin Abdullah Kadi vastaan komissio, 30.9.2010 tuomion, jolla kumottiin komission asetus N:o 1190/2008 siltä osin kuin se koski kantajaa. Riidanalaisella asetuksella lisättiin Kadi niitä YK:n turvallisuusneuvoston pakotekomitean nimeämiä henkilöitä koskevaan listaan, joiden varat on jäädytettävä. Euroopan komissio, EU:n neuvosto ja Yhdistynyt Kuningaskunta ovat hakenneet unionin yleisen tuomioistuimen tuomioon muutosta unionin tuomioistuimelta, ja valitukset on kirjattu unionin tuomioistuimen rekisteriin asianumeroilla C-584/10 P, C-593/10 P ja C-595/10 P. Asiat on unionin tuomioistuimen 9.2.2011 antamalla määräyksellä yhdistetty kirjallista ja suullista käsittelyä sekä tuomion antamista varten.

Suomi teki asiassa väliintulohakemuksen 12.4.2011 komission, neuvoston ja Yhdistyneen kuningaskunnan tukemiseksi.

5. Asia C-600/10, *Komissio vastaan Saksa*

Kanteen kohde: SEUT 63 artikla ja ETA-sopimuksen 40 artikla (pääomien vapaa liikkuvuus) – Ulkomaisten eläke-rahastojen ja -kassojen saamien osinkojen ja korkojen verotus

Asian käsittely: Komissio on nostanut unionin tuomioistuimessa Saksaa vastaan kanteen koskien ulkomaisten eläkerahastojen ja -kassojen verotusta Saksassa. Komissio katsoo, että näiden eläkerahastojen ja -kassojen Saksasta saamien osinkojen ja korkojen verotusta koskeva Saksan lainsäädäntö on SEUT ja ETA-sopimuksen pääomien vapaata liikkuvuutta koskevien määräysten vastainen, koska niitä verotetaan ankarammin kuin vastaavia Saksassa yleisesti verovelvollisia yhteisöjä.

Suomi on tehnyt asiassa 28.4.2011 väliintulohakemuksen Saksan tukemiseksi.

6. Asia C-64/11, *Komissio vastaan Espanja*

Kanteen kohde: SEUT 49 artikla (sijoittautumisvapaus) – Välitön verotus – Maastapoistumisvero – Piilevä arvonnousu – Yrityksen kotipaikan siirtäminen

Asian käsittely: Komissio katsoo kanteessaan (11.2.2011) Espanjan rikkovan jäsenyysvelvoitteitaan, sillä Espanjan yhteisöverolaissa säädetään, että yrityksen, joka siirtää kotipaikkansa tai yksittäisiä omaisuususeriä toiseen unionin jäsenvaltioon tai lopettaa toimintansa Espanjassa jatkaakseen sitä toisessa jäsenvaltiossa, on maksettava veroa yrityksen omaisuususerien piilevästä arvonnoususta. Komission mukaan kyseenomainen sääntely on ristiriidassa SEUT 49 artiklassa vahvistetun sijoittautumisvapauden kanssa.

Suomi teki väliintulohakemuksen 17.5.2011 tukeakseen vastaajana olevaa Espanjaa.

7. Asia C-65/11, *Komissio vastaan Alankomaat*

Kanteen kohde: Arvonlisäverodirektiivi 2006/112/EY – Ryhmäkisteröinti – Muiden kuin verovelvollisten oikeus liittyä alv-ryhmään – Arvonlisäverokomitean kuulematta jättäminen

Asian käsittely: *Komissio* katsoo kanteessaan (15.2.2011), että Alankomaiden alv-säännöt ovat alv-direktiivin 11 artiklan vastaisia siltä osin kuin niissä sallitaan muiden kuin verovelvollisten liittyminen alv-ryhmään. Kanteessa on tältä osin kyse samasta asiasta kuin komission Suomea vastaan nostamassa kanteessa C-74/11. Lisäksi Alankomaat on jättänyt kuulematta arvonlisäverokomiteaa ennen ryhmäkisteröinnin käyttöönottoa.

Suomi teki asiassa väliintulohakemuksen 15.6.2011 Alankomaiden tukemiseksi.

8. Asia C-85/11, *Komissio vastaan Irlanti*

Kanteen kohde: Arvonlisäverodirektiivi 2006/112/EY – Ryhmäkisteröinti – Muiden kuin verovelvollisten oikeus liittyä alv-ryhmään

Asian käsittely: *Komissio* katsoo kanteessaan (24.2.2011), että Irlannin alv-säännöt ovat alv-direktiivin 11 artiklan vastaisia siltä osin kuin niissä sallitaan muiden kuin verovelvollisten liittyminen alv-ryhmään. Kanteessa on tältä osin kyse samasta asiasta kuin komission Suomea vastaan nostamassa kanteessa C-74/11.

Suomi teki asiassa väliintulohakemuksen 15.6.2011 Irlannin tukemiseksi.

9. Asia C-86/11, *Komissio vastaan Yhdistynyt kuningaskunta*

Kanteen kohde: Arvonlisäverodirektiivi 2006/112/EY – Ryhmäkisteröinti – Muiden kuin verovelvollisten oikeus liittyä alv-ryhmään

Asian käsittely: *Komissio* katsoo kanteessaan (24.2.2011), että Yhdistyneen kuningaskunnan alv-säännöt ovat alv-direktiivin 11 artiklan vastaisia siltä osin kuin niissä sallitaan muiden kuin verovelvollisten liittyminen alv-ryhmään. Kanteessa on tältä osin kyse samasta asiasta kuin komission Suomea vastaan nostamassa kanteessa C-74/11.

Suomi teki asiassa väliintulohakemuksen 15.6.2011 Yhdistyneen kuningaskunnan tukemiseksi.

10. Asia C-109/11, *Komissio vastaan Tšekki*

Kanteen kohde: Arvonlisäverodirektiivi 2006/112/EY – Ryhmärekisteröinti – Muiden kuin verovelvollisten oikeus liittyä alv-ryhmään

Asian käsittely: *Komissio* katsoo kanteessaan (3.3.2011), että Tšekin alv-säännöt ovat alv-direktiivin 11 artiklan vastaisia siltä osin kuin niissä sallitaan muiden kuin verovelvollisten liittyminen alv-ryhmään. Kanteessa on tältä osin kyse samasta asiasta kuin komission Suomea vastaan nostamassa kanteessa C-74/11.

Suomi teki asiassa väliintulohakemuksen 15.6.2011 Tšekin tukemiseksi.

2.5 LAUSUNTOPYYNNÖT

Tässä jaksossa esitellään SEUT 218 artiklan 11 kohtaan perustuvat unionin tuomioistuimelle esitetyt suunnitellun kansainvälisen sopimuksen unionin oikeuden mukaisuutta koskevat lausuntopyynnöt. Kertomuskaudella annettiin yksi lausunto.

SEUT 218 artiklan 11 kohdan mukaan Euroopan parlamentti, neuvosto, komissio tai jäsenvaltio voi pyytää unionin tuomioistuimen lausunnon siitä, onko suunniteltu kansainvälinen sopimus sopusoinnussa unionin oikeuden kanssa. Jos lausunto on kielteinen, suunniteltu sopimus ei voi tulla voimaan, ellei sitä ole muutettu tai perussopimuksia tarkistettu. Lausuntopyynnöt ovat melko harvinaisia.

1. Lausuntopyyntö 1/09, *sopimus Eurooppapatentti- ja yhteisöpatenttituomioistuimesta*

Lausuntopyynnön kohde: Sopimus Eurooppapatentti- ja yhteisöpatenttituomioistuimesta – Yhdenmukaisuus perustamissopimuksen kanssa – Yhteisön toimivalta – Asianmukainen oikeusperusta

Asian käsittely: *Neuvosto* pyrki lausuntopyynnöllään selvittämään, onko suunniteltu sopimus yhdistetyn patenttioikeudenkäyntijärjestelmän perustamisesta (tällä hetkellä nimetty Eurooppapatentti- ja yhteisöpatenttituomioistuimeksi) sopusoinnussa unionisopimuksen ja EUT-sopimuksen määräysten kanssa.

Suomi katsoi kirjallisissa huomautuksissaan (24.9.2009) ja suullisessa käsittelyssä (18.5.2010), että suunnitellulla sopimuksella ei vääristetä unionin tuomioistuimen toimivaltuuksia sellaisena kuin ne on määritelty SEU 19 artiklassa ja sitä seuraavissa artikloissa. Sopimus ei siten ole tältä osin ristiriidassa perustamissopimuksen kanssa.

Sopimukseen sisältyvät sopimuksen ja yhteisön oikeuden sääntöjen yhdenmukaista tulkintaa koskevat menettelyt eivät myöskään johda siihen, että unioni ja sen toimielimet olisivat sidottuja unionin oikeuden tiettyyn tulkintaan käyttäessään sisäisiä toimivaltuuksiaan, eikä sopimus tässä suhteessa ole ristiriidassa perussopimusten kanssa.

Suomi katsoi edelleen, että siltä osin kuin suunnitellun sopimuksen tarkoituksena ja sisältönä on *eurooppapatenttia* koskevan kansainvälisen lainkäyttö- tai tuomioistuinjärjestelmän perustaminen, unionin perussopimukset eivät perusta unionille toimivaltaa kyseisin sopimuksen tekemiseen, vaan kyseisen sopimuksen tekeminen kuuluu jäsenvaltioiden toimivaltaan. Siltä osin kuin suunnitellun sopimuksen tarkoituksena ja sisältönä on *yhteisöpatenttia* koskevan kansainvälisen lainkäyttö- tai tuomioistuinjärjestelmän perustaminen, sopimuksen tekeminen yhteisön puolesta tulee Suomen näkemyksen mukaan perustaa SEUT 262 ja 352 artiklaan.

Päätelmänään Suomi katsoi, että suunniteltu sopimus yhdistetyn patenttioikeudenkäyntijärjestelmän perustamisesta on sopusoinnussa perussopimusten määräysten kanssa.

Suullisessa käsittelyssä (18.5.2010) Suomi katsoi, että lausuntopyyntö voidaan ottaa tutkittavaksi. Suomi katsoi, että SEUT 118 artiklan voimaantulo poistaa tarpeen nojautua päätöksen oikeudellisena perustana SEUT 352 artiklaan.

Lausunto: *Unionin tuomioistuin* katsoi 8.3.2011 antamassaan lausunnossa, että suunniteltu sopimus ei ole sopusoinnussa unionisopimuksen ja EUT-sopimuksen määräysten kanssa. Tuomioistuin kiinnitti huomiota siihen, että sopimuksella annettiin patenttituomioistuimelle toimivaltaa tulkita paitsi kyseisen sopimuksen määräyksiä myös tulevaa yhteisöpatentista annettavaa asetusta sekä muita unionin oikeuden toimia, erityisesti asetuksia ja direktiivejä. Tuomioistuimen mukaan patenttituomioistuimelle annettava yksinoikeus tiettyjen patenttiriitojen käsittelyssä estäisi kansallisia tuomioistuimia käyttämästä toimivaltaansa tulkita ja soveltaa unionin oikeutta. Samoin sopimus estäisi unionin tuomioistuinta käyttämästä omaa toimivaltaansa antaa ennakkoratkaisuja kansallisten tuomioistuinten esittämistä kysymyksistä. Lausunto oli Suomen kannan vastainen.

3 RIKKOMUSMENETTELYT

Seuraavassa esitellään ne SEUT 258 artiklaan perustuvat Euroopan komission Suomea vastaan käynnistämät rikkomusmenettelyt, joissa kertomuskauden aikana on vastattu komission antamaan viralliseen huomautukseen (3.1 jakso) tai perusteltuun lausuntoon (3.2 jakso). Kertomuskaudella ei ole ollut vireillä SEUT 260 artiklan 2 kohdan mukaisia rikkomusmenettelyjä.

SEUT 258 artiklan mukainen virallinen huomautus on komission jäsenvaltiota vastaan käynnistämän rikkomusmenettelyn ensimmäinen vaihe, jossa komissio yksilöi oikeusriidan kohteen. Jäsenvaltiolla on yleensä kaksi kuukautta aikaa vastata viralliseen huomautukseen. Komissio voi antaa myös täydentävän virallisen huomautuksen.

SEUT 258 artiklan mukainen perusteltu lausunto on SEUT 258 artiklan mukaisen rikkomusmenettelyn toinen vaihe. Myös perusteltuun lausuntoon vastaamisen määräaika on kaksi kuukautta. Vastaamalla perusteltuun lausuntoon komissiota tyydyttävällä tavalla jäsenvaltio voi välttää kanteen unionin tuomioistuimessa. Komissio voi antaa myös täydentävän perustellun lausunnon.

Komissio voi käynnistää SEUT 260 artiklan 2 kohdan mukaisen rikkomusmenettelyn, jos se katsoo, että jäsenvaltio ei ole toteuttanut unionin tuomioistuimen rikkomusasiassa antaman tuomion täytäntöön panemiseksi tarvittavia toimenpiteitä. Ennen Lissabonin sopimuksen voimaantuloa EY 228 mukainen menettely jakautui virallisen huomautuksen ja perustellun lausunnon vaiheeseen. Uuden SEUT 260 artiklan mukaisessa menettelyssä komission ei tarvitse enää antaa perusteltua lausuntoa, vaan se voi viedä asian unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi suoraan virallisen huomautuksen vaiheen jälkeen.

Jos SEUT 260 artiklan mukainen menettely etenee kannevaiheeseen ja unionin tuomioistuin katsoo, ettei aiempaa tuomiota ole pantu asianmukaisesti täytäntöön ajoissa, unionin tuomioistuin voi määrätä jäsenvaltion maksettavaksi kiinteämääräisen hyvityksen ja/tai uhkasakon. Jos jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä velvollisuutensa ilmoittaa toimenpiteistä, joilla lainsäädäntöjärjestystä noudattaen annettu direktiivi saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä, komissio voi jo SEUT 258 artiklaan perustuvassa kanteessaan vaatia jäsenvaltion velvoittamista suorittamaan edellä mainittuja taloudellisia seuraamuksia (SEUT 260 artiklan 3 kohta).

3.1 SEUT 258 ARTIKLAN MUKAISET VIRALLISET HUOMAUTUKSET

3.1.1 Unionin oikeuden virheellistä soveltamista koskevat viralliset huomautukset

Kertomuskaudella komissio ei antanut yhtään Suomea koskevaa virallista huomautusta, jossa olisi ollut kyse muusta asiasta kuin direktiivin täytäntöönpanon viivästymisestä.

3.1.2 Direktiivien täytäntöönpanon viivästyminen koskevat viralliset huomautukset

1. Virallinen huomautus 30.11.2010 (2010/0790-0795); *kuuden direktiivin täytäntöönpano*

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivien 2009/27/EY, 2009/83/EY, 2009/111/EY, 2009/112/EY, 2009/113/EY ja 2009/163/EY täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (25.1.2011) todettiin, että direktiivi 2009/163/EY on pantu täytäntöön kokonaisuudessaan. Direktiivien 2009/27/EY, 2009/83/EY, 2009/111/EY, 2009/112/EY ja 2009/113/EY täytäntöönpanojen todettiin olevan kesken ja annettiin arvioidut täytäntöönpanoaikataulut.

2. Virallinen huomautus 27.1.2011 (2011/0134-0153); *kahdenkymmenen direktiivin täytäntöönpano*

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivien 2008/6/EY, 2008/96/EY, 2008/98/EY, 2008/110/EY, 2008/115/EY, 2009/16/EY, 2009/17/EY, 2009/28/EY, 2009/33/EY, 2009/123/EY, 2009/125/EY, 2009/137/EY, 2009/145/EY, 2010/27/EU, 2010/28/EU, 2010/39/EU, 2010/58/EU, 2010/66/EU, 2010/70/EU ja 2010/81/EU täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (24.3.2011) todettiin, että direktiivit 2008/96/EY, 2008/115/EY, 2009/16/EY, 2009/145/EY, 2010/27/EU, 2010/28/EU, 2010/39/EU, 2010/58/EU, 2010/70/EU ja 2010/81/EU on pantu täytäntöön kokonaisuudessaan. Direktiivien 2008/6/EY, 2008/98/EY, 2008/110/EY, 2009/17/EY, 2009/28/EY, 2009/33/EY, 2009/123/EY, 2009/125/EY, 2009/137/EY ja 2010/66/EU täytäntöönpanojen todettiin olevan kesken ja annettiin arvioidut täytäntöönpanoaikataulut.

3. Virallinen huomautus 17.3.2011 (2011/0441-0448); *kahdeksan direktiivin täytäntöönpano*

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivien 2006/126/EY, 2008/114/EY, 2008/122/EY, 2009/48/EY, 2009/53/EY, 2010/38/EU, 2010/76/EU ja 2011/8/EU täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (13.5.2011) todettiin, että direktiivit 2008/122/EY, 2009/53/EY, 2010/38/EU ja 2010/76/EU on pantu täytäntöön kokonaisuudessaan. Direktiivien 2006/126/EY, 2008/114/EY, 2009/48/EY ja 2011/8/EU täytäntöönpanojen todettiin olevan kesken ja annettiin arvioidut täytäntöönpanoaikataulut.

4. Virallinen huomautus 7.4.2011 (2011/2036); *direktiivin 2008/57/EY täytäntöönpano*

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin 2008/57/EY täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (31.5.2011) todettiin, että direktiivi 2008/57/EY on pantu täytäntöön kokonaisuudessaan.

5. Virallinen huomautus 18.5.2011 (2011/0588-0596); *yhdeksän direktiivin täytäntöönpano*

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivien 2008/99/EY, 2009/12/EY, 2009/110/EY, 2010/22/EU, 2010/26/EU, 2010/37/EU, 2010/52/EU, 2010/67/EU ja 2010/71/EU täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (17.7.2011) todettiin, että direktiivit 2009/12/EY, 2010/22/EU, 2010/26/EU, 2010/37/EU, 2010/52/EU, 2010/67/EU ja 2010/71/EU on pantu täytäntöön kokonaisuudessaan. Direktiivien 2008/99/EY ja 2009/110/EY täytäntöönpanojen todettiin olevan kesken ja annettiin arvioidut täytäntöönpanoaikataulut.

3.2 SEUT 258 ARTIKLAN MUKAISET PERUSTELLUT LAUSUNNOT

3.2.1 Unionin oikeuden virheellistä soveltamista koskevat perustellut lausunnot

1. Täydentävä perusteltu lausunto 6.4.2011 (2007/2371); *yleishyödyllisten yhteisöjen arvonlisäverotus*

Komissio katsoo, että yleishyödyllisten yhteisöjen suorittamien tavaroiden luovutusten ja palvelujen suoritusten verokohtelu Suomessa on arvonlisäverodirektiivin 2006/112/EY vastaista. Komission mukaan Suomi on jättänyt tietyt tuloverolaissa asetetut perusteet täyttävien yleishyödyllisten yhteisöjen Suomen alueella suorittamat vastikkeelliset tavaroiden luovutukset ja palvelujen suoritukset arvonlisäveron soveltamisalan ulkopuolelle, vaikka näitä yhteisöjä on arvonlisäverodirektiivin nojalla pidettävä arvonlisäverovelvollisina. *Täydentävässä perustellussa lausunnossaan* komissio katsoo, että vaikka näitä tavaroiden luovutuksia ja palvelujen suorituksia ei olisikaan jätetty arvonlisäveron soveltamisalan ulkopuolelle, ne on joka tapauksessa arvonlisäverodirektiivin vastaisesti vapautettu verosta. Komissio katsoo lisäksi, että Suomi ei ole säätänyt direktiivin mukaisista tiettyjen yhteisöjen tietynlaisten toimien verovapaudesta.

Suomen vastauksessa (1.6.2011) katsottiin, että arvonlisäverolain soveltamisala vastaa arvonlisäverodirektiivin soveltamisalaa. Suomen lainsäädännössä on direktiivin tavoin säädetty tietyn, yleishyödylliseksi katsottavan toiminnan vapauttamisesta arvonlisäverosta. Erityisesti *täydentävässä perustellussa lausunnossa esitetyn väitteen osalta* Suomi katsoo, että kansallisessa laissa määritellyt vapautukset eivät johda laajempaan verovapauteen kuin direktiivin mukaan on mahdollista. Siltä osin kuin komissio katsoo, ettei tiettyjen yhteisöjen tiettyjä toimia ole direktiivin edellyttämällä tavalla vapautettu verosta, Suomi myönsi osan komission väitteistä ja kiisti osan.

3.2.2 Direktiivien täytäntöönpanon viivästyminen koskevat perustellut lausunnot

1. Perusteltu lausunto 25.11.2010 (2010/0329); *direktiivin 2008/112/EY täytäntöönpano*

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin 2008/112/EY täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (24.1.2011) todettiin, että Suomi on täydentänyt täytäntöönpanoaan ja direktiivi on nyt kokonaisuudessaan pantu asianmukaisesti täytäntöön Suomessa.

2. Perusteltu lausunto 25.11.2010 (2010/0489); *direktiivin 2007/43/EY täytäntöönpano*

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin 2007/43/EY täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (24.1.2011) todettiin, että direktiivin täytäntöönpanon olevan kesken ja annettiin arvioitu täytäntöönpanoaikataulu.

3. Perusteltu lausunto 25.11.2010 (2010/0491); *direktiivin 2008/50/EY täytäntöönpano*

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin 2008/50/EY täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (24.1.2011) todettiin direktiivin täytäntöönpanon olevan kesken ja annettiin arvioitu täytäntöönpanoaikataulu.

4. Perusteltu lausunto 28.1.2011 (2010/0650); *direktiivin 2008/56/EY täytäntöönpano*

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin 2008/56/EY täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (25.3.2011) todettiin direktiivin täytäntöönpanon olevan kesken ja annettiin arvioitu täytäntöönpanoaikataulu.

5. Perusteltu lausunto 7.4.2011 (2010/0793); *direktiivin 2009/112/EY täytäntöönpano*

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin 2009/112/EY täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (31.5.2011) todettiin direktiivin täytäntöönpanon olevan kesken ja annettiin arvioitu täytäntöönpanoaikataulu.

6. Perusteltu lausunto 7.4.2011 (2010/0794); *direktiivin 2009/113/EY täytäntöönpano*

Komission mukaan Suomi ei ole tehnyt ilmoitusta direktiivin 2009/113/EY täytäntöönpanosta.

Suomen vastauksessa (31.5.2011) todettiin direktiivin täytäntöönpanon olevan kesken ja annettiin arvioitu täytäntöönpanoaikataulu.

4 VALTIONTUET

Kertomuskaudella komissio antoi päätöksen yhdessä Suomea koskevassa, SEUT 108 artiklan 2 kohdan mukaisessa muodollisessa tutkintamenettelyssä.

Jos komissio toteaa alustavan valtiontukia koskevan tutkinnan jälkeen, että tietyn toimenpiteen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille on epäilyjä, se tekee päätöksen SEUT 108 artiklan 2 kohdan mukaisen muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisesta. Asianomaista jäsenvaltiota ja muita asianomaisia osapuolia pyydetään esittämään huomautuksensa asetetussa määräajassa. Muodollisen tutkintamenettelyn lopuksi komissio tekee asiassa päätöksen. Jos asianomainen jäsenvaltio ei noudata ehdollista tai kielteistä päätöksiä, komissio voi saattaa asian suoraan unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi.

1. Komission päätös toimenpiteestä N:o C 37/2004 (ex NN 51/2004), jonka Suomi on toteuttanut Componenta Oyj:n hyväksi

Asian käsittely: *Komissio* aloitti 19.11.2004 muodollisen tutkintamenettelyn koskien epäiltyä valtiontukea, jonka Karkkilan kaupunki olisi myöntänyt Componenta Oyj:n hyväksi. Asiassa Componenta myi omistamansa osuuden kiinteistöyhtiön osakkeista kaupungille, joka ennestään omisti puolet kyseisen kiinteistöyhtiön osakkeista. Komissio epäili kaupungin maksaneen ylihintaa muun muassa sillä perusteella, että kaupan ehtona oli, että Componenta toteuttaa investoinnin Karkkilassa sijaitsevilla tuotantolaitoksilla. Komissio katsoi ensimmäisessä päätöksessään 20.10.2005, että koko kauppahinta oli yhteismarkkinoille soveltumatonta valtiontukea, joka tuli periä takaisin. Componenta nosti komission päätöksen kumoamiseksi unionin yleisessä tuomioistuimessa kanteen (asia T-455/05, *Componenta vastaan komissio*), johon Suomi teki väliintulon tukeakseen Componentan vaatimuksia. Yleinen tuomioistuin kumosi komission päätöksen 18.12.2008 antamallaan tuomiolla, minkä jälkeen komissio ryhtyi valmistelemaan uutta päätöstä.

Suomi katsoi huomautuksissaan että, kauppahinta oli laskettu kiinteistöyhtiön omistamien kiinteistöjen käyvän arvon mukaisesti, joten kauppahintaan ei sisältynyt lainkaan valtiontukea. Komissiolle toimitettiin myös selvitystä kiinteistöjen arvojen kehityksestä Karkkilan kaupungissa.

Päätös: *Komissio* teki 20.4.2011 päätöksen, jonka mukaan toteutettu kauppa oli markkinaehtoinen eikä siihen sisältynyt valtiontueksi katsottavaa ylihintaa. Komissio katsoi, että sille toimitettu uusi selvitys riitti osoittamaan, että kiinteistöjen arvo vastasi kaupungin osakkeista maksamaa hintaa. Komissio totesi myös, että ensimmäisessä päätöksessä noudatettu laskentatapa johti kiinteistöyhtiön osakkeiden arvon määrittämiseen liian alhaiseksi.

5 EFTA-TUOMIOISTUINASIAT

Seuraavassa esitellään EFTA:n tuomioistuimessa vireillä olevat asiat, joiden käsittelyyn Suomi on osallistunut. Kertomuskaudella annettiin tuomio yhdessä tällaisessa asiassa (5.1 jakso), ja yhdessä asiassa Suomi esitti kirjallisia ja suullisia huomautuksia (5.2 jakso).

Euroopan talousalueesta (ETA) tehdyn sopimuksen 108 artiklan 2 kohdan nojalla EFTA:n tuomioistuimessa käsitellään ETA-alueella voimassa olevien Euroopan unionin säädösten tulkintaa silloin, kun kyse on niiden soveltamisesta Euroopan talousalueeseen kuuluvissa EFTA-valtioissa (Norja, Islanti, Liechtenstein). EU:n jäsenvaltioilla ja toimielimillä on EFTA:n tuomioistuimen perussäännön 20 artiklan mukaisesti mahdollisuus esittää huomautuksia kaikissa EFTA:n tuomioistuimessa käsiteltävissä asioissa ja siten vaikuttaa unionin oikeuden soveltamiseen koko ETA-alueella.

5.1 Tuomiot

1. Asia E-12/10, *EFTA:n valvontaviranomainen vastaan Islanti*

Kanteen kohde: ETA 36 artikla (palvelujen vapaa liikkuvuus) – Direktiivi 96/71/EY palvelujen tarjoamisen yhteydessä tapahtuvasta työntekijöiden lähettämisestä työhön toiseen jäsenvaltioon – Lähetettyjen työntekijöiden työehdot ja olot – Vähimmäispalkan käsite – Jäsenvaltion oikeus vaatia työnantajaa maksamaan palkkaa lähetetyn työntekijän sairausloman aikana

Asian käsittely: EFTA:n valvontaviranomainen katsoi kanteessaan (17.8.2010), että Islanti ei ole noudattanut ETA-sopimuksen 36 artiklan ja direktiivin 96/71/EY mukaisia velvollisuuksiaan, koska Islannin lainsäädännön mukaan työnantajan on maksettava lähetetyille työntekijöille palkkaa myös sairauspoissaolon ajalta. Valvontaviranomainen katsoi, että kyseinen velvollisuus ei sisälly minimipalkan käsitteeseen eikä muihin seikkoihin, joiden osalta jäsenvaltio voi direktiivin mukaisesti vaatia noudatettavaksi tiettyjä työehtoja lähetettyihin työntekijöihin.

Suomen kirjallisissa huomautuksissa (30.12.2010) katsottiin, että minimipalkan käsitteen määrittely kuuluu direktiivin mukaisesti kansallisen lainsäädännön alaan. Palkan käsite voi olla laaja ja kattaa varsinaisen työskentelelyajan lisäksi tietyn laissa määritellyn ajan, jolloin työntekijä on kykenemätön työskentelemään sairauden tai onnettomuuden vuoksi. Yhdenmukaisten työehtojen soveltaminen lähetettyihin ja maassa vakituisesti asuviin työntekijöihin myös sairausajan palkan osalta edistää työntekijöiden suojelun ja yhdenvertaisen kohtelun periaatetta, joka on yksi direktiivin tavoitteista.

Tuomio: *EFTA:n tuomioistuin* hyväksyi kanteen 28.6.2011 antamallaan tuomiolla. Tuomioistuimen mukaan minimipalkan käsitteen määrittely kuuluu kansallisen lainsäädännön alaan. Tuomioistuin kuitenkin katsoi, että Islannin lainsäädännössä määritelty sairausloman palkka ei vastannut direktiivin minimipalkan käsitettä, sillä ko. sairausloman palkka oli tosiasiallisesti minimipalkkaa korkeampi. Siten Islannin lainsäädäntö tältä osin on direktiivin vastainen. Tuomioistuin ei ottanut kantaa työntekijöiden suojeluun ja yhdenvertaiseen kohteluun. Tuomio oli Suomen kannan vastainen.

5.2 Kirjallisessa tai suullisessa vaiheessa olevat asiat

1. Asia E-16/10, *Philip Morris Norway AS*

Ennakkoratkaisupyynnön kohde: ETA-sopimuksen 11 artikla (tavaroiden vapaa liikkuvuus) – Suhteellisuusperiaate – Tupakkatuotteiden esilläpitokielto

Asian käsittely: Norjalainen tuomioistuin kysyy EFTA-tuomioistuimelta ensinnäkin sitä, onko tupakkatuotteiden esilläpitokiellossa kyse toimenpiteestä, jolla on ETA-sopimuksen 11 artiklan mukainen tuonnin määrällistä rajoitusta vastaava vaikutus. Toiseksi tuomioistuin tiedustelee, mitkä kriteerit ovat ratkaisevia sen arvioimiseksi, onko kyseinen kielto sopiva ja tarpeellinen kansanterveyden suojelemiseksi.

Suomi katsoi kirjallisissa (18.1.2011) ja suullisissa (8.6.2011) huomautuksissaan ensinnäkin, että tupakkatuotteiden esilläpitokiellossa ei ole kyse toimenpiteestä, jolla on tuonnin määrällistä rajoitusta vastaava vaikutus. Esilläpitokielto on katsottava myyntijärjestelyksi, jolla ei ole tuonnin määrällistä rajoitusta vastaavaa vaikutusta, sillä sen vaikutus on sama sekä kotimaisten tuotteiden että muista jäsenvaltioista maahantuotujen tuotteiden markkinointiin. Toiseksi *Suomi* katsoi, että tupakkatuotteiden esilläpitokielto on oikeutettu ETA-sopimuksen 13 artiklan mukaisesti kansanterveyden suojelemiseksi.

6 NOTIFIKAATIOT

Suomi on toimittanut alkuvuonna 2011 Euroopan komissiolle direktiivin täytäntöönpanoa koskevia ilmoituksia (notifikaatioita) valtakunnan osalta 168 ja Ahvenanmaan osalta 39.

Jäsenvaltiot ovat velvollisia panemaan unionin direktiivit täytäntöön kansallisessa oikeusjärjestyksessään sekä ilmoittamaan täytäntöönpanosta komissiolle. Kyseistä täytäntöönpanoilmoitusta kutsutaan notifikaatioksi. Jos direktiivin täytäntöönpanoa ei ilmoiteta määräajassa, komissio voi käynnistää jäsenvaltiota vastaan SEUT 258 artiklan mukaisen rikkomusmenettelyn.